

مذاکرات مجلس شورای ملی

صدورت مژده مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۱۵) بهمن ماه ۱۳۵۳

۹- طرح و تصویب گزارش کمیسیون دادگستری

راجع به حمایت خانواده و ابلاغ بدولت.

۱۰- طرح و تصویب گزارش شوردوام کمیسیون کشور راجع به تأسیس شرکت راه آهن زیرزمینی تهران و حومه و ارسال به مجلس سنای.

۱۱- طرح و تصویب گزارش شوردوام کمیسیون امور خارجی راجع به اجازه الحق دولت شاهنشاهی ایران به کنوانسیون ۱۲ اکتبر ۱۹۲۹ ورشو و پروتل ۲۸ سپتامبر ۱۹۵۵ لاهه و کنوانسیون ۱۸ سپتامبر ۱۹۶۱ گوادالاخارا و پروتل ۸ مارس ۱۹۷۱ گواناما و ارسال به مجلس سنای.

۱۲- طرح گزارش شور اول کمیسیون دادگستری راجع به الحق یک ماده بقانون خدمت وظیفه عمومی.

۱۳- طرح گزارش شور اول کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به الحق تصریه ای بماده ۲۷ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی.

۱۴- تقدیم لایحه اصلاح ماده ۲۰ قانون نوسازی و عمران شهری بوسیله آقای دکتر بزرگ وزیر مشاور و معاون پارلمانی نخست وزیر.

۱۵- ختم جلسه.

مجلس ساعت ۹ صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید.

تزده- دکتر جزائری- چنگیزی- حق شناس- مهندس حسین خسروی- دکتر دادرغ- ذو الفقاری- دکتر ثریسی- سجادی-

شاغنده- دکتر ضیایی- عبد الحسین طباطبائی- طباطبائی دیبا- مهندس عدل- مهندس عطائی- فرنود- مهندس

فروهر- فرهادپور- محمدرولی فراچورلو- کلانتر همزی- دکتر کیان- دکتر لقمان ادhem- معیری- دکتر موتفی-

دکتروزیری- خانم آصفزاده- خانم دولتشاهی-

فهرست مطالب:

۱- قولالت اسامی غالین جلسه قبل.

۲- بیانات آقای رئیس مناسب سالروز بازدیده
بهمن ماه ۱۳۷۲.

۳- بیانات قبل از دستور آقایان: مصطفوی
نالینی- احتشامی- قدردان- دکتر فروزن-
زین پور- دکتر علومی- پدرامی.

۴- تصویب صورت جلسه قبل.

۵- اخذ رأی نهانی به گزارش کمیسیون بودجه
راجع به بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ و بودجه سال

۱۳۵۴ کل کشور و ابلاغ بدولت.

۶- تقدیم لایحه تشکیل سازمان تأمین خدمات
رفاهی، بوسیله آقای دکتر شیخ الاسلامزاده وزیر
رفاه اجتماعی.

۷- تقدیم اساسنامه شرکت سهامی مجتمع
صنعتی گوشت لرستان و اساسنامه شرکت سهامی
پروش و تولید گوشت بوقلمون بوسیله آقای دکتر
همایونفر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی.

۸- تقدیم لایحه اساسنامه شرکت سهامی مرکز
خانه های ایران، بوسیله آقای غلامرضا کیانپور وزیر
اطلاعات و جهانگردی.

۱- قولالت اسامی غالین جلسه قبل.

رئیس- اسامی غائبین جلسه قبل قرائت می شود.

(پرشی زیر خوانده شد)

غالین بالاجازه- آقایان:

احمدی- مهندس احتشام شهیدی- اشاء- اولیاء-

ایلخانی پور- دکتر بازگانی- دکتر بزرگ- پیرزاده-

ویگانه پرستان را در سایه لطف و مکرمتش نقش برآب ساخت و نعمت وجود شاهنشاهی را که وجود مبارکش منشاء و منبع خیربرکت و ورنگاری ملت ایران بود برای مانگاه داشت. (احسن) از درگاه خداوند معالسلامت و سعادت شاهنشاه ایران را صمیمانه مثلث داریم تا راهی را که در جهت رفاه ملت ایران با چنین اراده‌ای تو انا و عزمی راسخ آغاز کرده‌از همچنان ادامه دهد (احسن).

۳- بیانات آقای رئیس بمناسبت روز پاتزدهم بهمن ماه ۱۳۲۷
دليس- با فرار سیدن روز ۱۵ بهمن خاطره شوم را بیاد می‌آوریم که ۲۶ سال پیش در چنین خیانت ویگانه پرستانی افتاد و دست جنایتی از آستین خیانت ویگانه پرستانی بیرون آمد که میخواست ریشه حیات و سعادت ملت ایران را قطع کند.

آرزوی بیگانگان ویگانه پرستانیکه باین جنایت بزرگ دست زدند جز آن نبود که کشورما در آتش نامنی آقای مصطفوی نایینی تشریف بیاورید. مصطفوی نایینی - با اجازه مقام ریاست خانمها و آقایان نایندگان محترم امروز مصادف با ۱۵ بهمن ویست و شمین سالروز رفع خطر از وجود مقدس شاهنشاه عزیز و محظوظ ما است.

اما خواست خداوند چنین نبود دست مشیت الهی که بالای همه دست‌ها است بقدرت فرود آمد و دست پلید خاندان را قطع کرد و زندگانی رهبر بزرگ ملت ایران را که حیات و سعادت ملی مابدان پیوسته بود به نحوی معجزه‌آسا از خطیری حتی نجات بخشید (صحیح است).

بدین گونه امروز همگی بدرگاه خداوند سپاس می‌گوییم و از صمیم قلب نیایش می‌کنیم که رهبر بزرگ‌کما را از این خطر و خطرات دیگر همواره در کتف حمایت خود محفوظ و مصون نگاه داشت تا باینروی تدبیر و اراده و ابتکار و ایمان به مبانی ملی و دینی بتواند بر همه مشکلات و موانع پیروز آید و راهی هموار از سعادت و رستگاری در پیش روی ملت خویش بگشاید (صحیح است - احسن).

خداآند را سپاس می‌گوئیم که نعمت وجود چنین رهبری بزرگ‌کرا بما ارزانی فرمود که از برکت هدایتش درهای سعادت بر روی ملت ایران گشوده شد و به یمن درایت و عنایتش ملت ایران به چنین نعمت بزرگی از امن و آرامش و آسایش دست یافت. (احسن) -
خداآند را سپاس می‌گوئیم که آرزوی پلید بیگانگان

اندیشه اهریمنی یفتند تا دستی که میخواهد کشتن ملاطام ایران را نجات دهد زبان لال قطع نمایند و آنچنان که آرزو داشتند سیاست استعماری و حتی سلطه نظامی زحمتکش از اسارت ویرگی آزادبودند و مشروطت واقعی در ایران حکم‌فرما بود.

وجود شاهنشاه آریامهر و نایاب خردمندانه اش موجب شد که نظام فنولالی و مستکارانه اریاب و رعیتی ملغی شود زنجیر اسارت از پای کشاورزان و کارگران برداشته شود، برای جان کشاورزان دور افتاده از بند رسته وامکان کسب دانش فرزندان آنها ارزش واهیت پیدا شود، و صدها اقدامات رفاهی دیگر بین همه طبقات علی السوبه تعیین یابد و سر معجزه ۱۵ بن ۱۳۲۷ بر همگان روش گردد.

رهبری شاهنشاه سبب شد تا ملت ایران که به حکم تاریخ پرافتخار گذشته‌اش حق دارد در میان ملل بزرگ عالم با گردانی افراشته‌تر زندگی کند امروز در جهان مباهی و مفترخ باشد که با انتکای به سیاست مستقل ملی رهبراندیشمند حقوق از دست رفته خودرا از اقوای بازستانه و هیچ قدرتی نمیتواند به حریم امنیت جغرافیائی و سیاسی و اقتصادیش کوچکترین نگاه بدبکند (صحیح است).

ملت شریف و مسلمان ایران که قبل از طوطع خاندان جلیل پهلوی ملتی استعمار زده خوانده می‌شد امروز از آن چنان آزادی و مساواتی برخوردار است که سالها مدعيان دروغی مساوات بشری در کشورهای خودشان دعوی آنرا داشتند و تو ایستند جامه عمل بآن پیوشنند. همانطور که عرض کردم آنچه در طی چند سال پر اثر انقلاب شاه و ملت انجام شده نمیتوان در این وقت کم تحریک کرد و این نمونه هارا بدان جهت عرض کردم تادنیا بداند سراین اعجاز که ما امروز سالروز آن را گرامی میداریم چه بوده و خدای بزرگ زیستی تاریخی بر عهده مردی بی‌نظیر در تاریخ ایران گذارد است تا ملت خود را از ازاد و کشور خود را آبادسازد پس جای آن گذارد که خداوند قادر متعال را سپاس گوئیم. حقیقتاً هر قدر خدارا پرچمدار ایران، انقلاب عظیم و اعجاب‌آمیز مارا بوجود آورد. در چنین روزی از فنای ایران عزیز جلوگیری و برغم بد خواهان و خانین به بهترین و جی آنرا صیانت نمود.

اندیشه اهریمنی یفتند تا دستی که میخواهد کشتن ملاطام ایران را نجات دهد زبان لال قطع نمایند و آنچنان که آرزو داشتند سیاست استعماری و حتی سلطه نظامی و جغرافیائی بیگانگان را در این کشور عملی سازند.

این بود که فرد بی‌وطن و بی‌حیثیت بیگانه پرستی را مأمور سوه قصد بجان نجات دهنده ایران نمودند و آن صحنه هولناک مخوف را بوجود آوردند که بار دیگر بهمه جهانیان مدلل گردید اراده خداوند بزرگ و لایزال، مافقه همه اراده‌ها است و او است که همیشه حامی حق و حقیقت و حافظ ملتهاي نجیف و بی‌گناه است (صحیح است) من نمی‌دانم غیر از معجزه و غیر از مشیت الهی چه دستی میتوانست آن تیرهای خائن‌هارا که ماهرا نه هدف گیری شده بود بدون خطر برگرداند و برسینه کیف سوه قصد کننده آن نشانده و جزای نیات پلید و عمل ننگین او را بدده؟ (احسن).

خدای معال شاهنشاه بزرگ و افخار آفرین و نجات دهنده مارا از این خطر عظیم و توطه‌های دیگر نجات داد تا جاویدان بماند و نه تنها اراده خداوند را در مورد ترقی و تعالی ملت مسلمان ایران بلکه برای ارشاد راهنمایی سایر جوامع و ملت‌ها بموضع اجرا بگذارد (صحیح است).

خدای بزرگ شاهنشاه ما را حفظ فرمود و برای عشق به انسان‌ها مردم وطن خود رسالت تاریخی عظیمی را که برای تحول بزرگ جامعه ایرانی بر عهده دارد بمرحله عمل در آورد و امروز می‌بینیم اگر از لحاظ زمانی فقط بیست و سه سال را پشت سر گذارده ایم او نظر ترقیات ملی و پیشرفت‌های اجتماعی و اقتصادی قرنها را هم‌سوده‌ایم و این تازه مقدمه بر نامه‌هایی است که شاهنشاه برای در فاه مردم وطن ما آرزو دارد (صحیح است).

خدای بزرگ شاهنشاه ما را حفظ فرمود و برای اور دل فرد ملت ایران عشق و علاقه ناگستینی قرار داد تا بدان حد که همه ملت یک جایشت سر بر هرگز انقدر خود قرار گرفت و حدت شاه و ملت و رهبری اندیشمندانه پرچمدار ایران، انقلاب عظیم و اعجاب‌آمیز مارا بوجود آورد. بنابراین از نظر خائن‌های آنها طبیعی بود که

آرزو داریم که همان اراده مقدس خداوند شاهنشاه گرانقد و شباهنگ خیرخواه و رثوف و لیعهد محبوب و عزیزمار اسلامت بدارد تا در سایه عنایات رهبراندیشمند و بزرگمنان بازهم شاهد موقیتهای بزرگتر و بیشتر باشیم از حوصله‌ای که در استماع عرايضم فرمودید صمیمانه تشرک میکنم (احسن - احسن).

دليس - آقای احتمامی بفرمائید.

احتمامی - امروز پازندهم بهمن و روز نیاش ملت ایران است نیاش و سپاس از بزرگتالع اسنه شاهنشاه عزیز و رهبر عالیقدر ایران را از گزند حادثه ایکه بست اهر بن نایا کی صورت گرفت در امان داشت. (صحیح است) سپاس از ایزدیکاکه رهبر رنگ ایران را نگهبانی فرمود تا عالیترین و ارزنده ترین موهبت های انسانی را بر مردم ایران عنایت فرمایند و ایران عزیز، میهن مقدس ما را در عداد کشورهای بزرگ و متوفی جهان در آورند.

(احسن).
نیاش باستان باعظمت خداوند متعالی که با حمایت از سایه خود، موجب گردید که آفتاب سعادت و نیکبختی در افق زندگی ایرانیان مجنی گردد و هر ایرانی بتواند از برکات خلاقه و سازنده انقلاب اجتماعی و سپاسی و اقتصادی ایران بهره کافی برجیبد و راهه قی و کمال را به پیماید ...

آری اگر نهضتی که برای حاکمیت ایران بر منابع و صنایع نفت بر هری شاهنشاه بوجود آمد، بیان نمی گرفت معلوم نبود که ایرانی بجه سرنوشت شومی گرفتار می‌آمد و بهمین جهت است که هر ایرانی پیاس این مصاحبه‌ای اعلام میدارد:

(برخلاف آنچه کشورهای مخالف اظهار میدارند، عواید نفتی ماروبکاهش است زیرا ارزش دلاری که ما در مقابل فروش نفت دریافت می‌داریم طی سه ماه گذشته بیزان ۸ درصد کاهش یافته و به تغیر روش تر عواید ما هشت در صد نقصان پیدا کرده است و با توجه بافزایش قیمت مواد مصری و محصولات صنعتی که مولود تورم از کشورهای صادر کننده آنست قدرت خرید ما ۳۳ درصد کاهش یافته و اگر در مذاکراتی که در آینده صورت خواهد گرفت نتیجه طلوب حاصل نشد

استعمار و استئمار سود جویان پردازند، دیگر عرضی ندارم از عنایتی که مبنول فرمودید سپاسگزارم (احسن).

دليس - آقای قدردان بفرمائید.

قدردان - مقام معظم ریاست نایابندگان محترم مجلس شورای مملی.

هر سال با فرار سینه روز پازندهم بهمن خاطره‌ای در اذهان ملت شاهدوست و میهن پرست کشور مازنده می‌شود که درسی از اعتقاد ایمان به یکتاپرستی است ملت ایران همه‌ساله ذر این روز در مساجد و تکابا گردآمده و از پروردگار بزرگ و توانا سلامت و دوام عمر و بقاء سلطنت پر برکت شاهنشاه آریامهر و خاندان جلیل سلطنت را مسئلت مینمایند (صحیح است) آفریدگار توان و خدای متعال را سپاس می‌گویند که همیشه حافظنگهدار وجود مقدس شاهنشاه آریامهر بوده وجودگر اقدر رهبر مارا در پنهان الطاف الهیش از جمیع بلات بسلام داشته است (احسن) یست و شش سال قبل در روز پازندهم بهمن سال ۱۳۶۷ هنگابکه ذات اقدس شهریاری برای شرکت در چشم استقلال دانشگاه شرکت میرمودند در ساخت مقدس دانشگاه عنصری پلید و خائن و جانی و پست فطرت دست به عملی تنجین و تأسف آرزو دو بجان مظہر استقلال و سهل این مملکت و قلب ملت ایران را از فاصله‌ای نزدیک مورد هدف قرارداد ولی خدای بزرگ، خدائی که ایران را معاواره از حادثه‌های سهمگین و حملات نابکارانه و طیان‌های ناجوانمردانه اجتناب نجات داده است این بار نیز بطور معجزه آسانی دست قدرت پروردگار از آستین بیرون آمد و مظہر استقلال ملی و سهل ایران را از گزند خواست و نقش‌شوم یگانگان نجات داد و این حادثه و معجزه بزرگ به جهانیان نشان داد که ایران و ایرانی همیشه از حمایت خداوند متعال برخوردار بوده و هیچ حادثه‌ای نمیتواند بساس رژیم شاهنشاهی مداخله وارد کند. رهبریها و درایت و صیانت شاهنشاه آریامهر و برنامه‌های را که برای بهبود وضع زندگی مردم با غذاکاری و از خود گذشتگی قابل سیاست طراحی می‌فرمایند نمیتوانست مورد قبول عوامل بیگانه باشد و بهمین جهت وجود رهبر عالیقدر و خردمند و

ناگزیر بایدهای نفت را بمنزح تورم افزایش دهیم و جای بسی خوشوقتی است که وزیر دارانی و نفت کشور کویت در دنبال یک مذاکره دوساute با وزیر نفت امارات متحده عربی در طی مصالحه‌ای تصریح می‌کنند چون بهای دلار امریکائی کاهش یافته کویت خواهد خواست در جلسه ویژه اوپک موضوع مورد برسی قرار گرد و در صورتیکه دلار باز ترزل کند پیشنهاد خواهد کرد تا قیمت نفت بالارود و جبران زیانهای وارد بشود.

آیا این همبستگی و همدلی و همگامی که در پرتو یک رهبری سالم بوجود آمده با منع دندان شکنی به آن عده از تهدید کنندگان که در عین تهدید در حال خوف و رجا بسر میرند، نمی‌باشد و جالب ترین نکته ایکه باید در پایان این بحث بدان پرداز، کنفرانس مواد خام است که دیروز در شهر داکار پایتخت سنگال تشکیل گردید. بنابرگ از اخبار خبرگزاریها در این اجتماع ۱۰۱ کشور تولید کننده شرکت دارند که می‌کوشند بتعریف وضع خود درین کشورهای صنعتی پردازنند. در این کنفرانس همچنین موضوع مبادله مواد خام با کشورهای صنعتی مور در سیدگی قرار خواهد گرفت و احتمالاً مهترین پیشنهادی که در این کنفرانس مطرح می‌شود پیشنهاد آپک است که موجب آن باید اقدامات باید بر اساس اختیارات جنگی صورت گیرد که مسلماً کنگره آمریکا جلوی آنرا خواهد گرفت، که با عنوان این مطلب آب پاکی را روی دست همه می‌ریزد.

ولی همزمان با این هیاهو و جنجال، موجب کمال امیدواریست که در سازمان اوپک نه تنها ضعیفی بوجگزند بآمد بلکه اعضا آن با قاطعیت و دوراندیشی هرچه تمام‌تر به بروزی وضع ناپسالم دلار پرداخته و سخن از افزایش بهای نفت می‌کنند (صحیح است) تا آنجا که رئیس هیئت نایابندگی ایران در کنفرانس اخیر الجایز در طی مصاحبه‌ای اعلام میدارد:

(برخلاف آنچه کشورهای مخالف اظهار میدارند، راهکاری مفهوم جامیع برای این کنفرانس در نظر بگیریم با اینکه می‌گوییم اجتماع ۱۰۱ کشور برایی گیری از یک سیاست تدافی دیگر بوجود آمده که امیدوارم آنان نیز مانند «اوپک» در سایه همگامی و همکاری بتوانند دو هدف اصلی خود را که یکی تعیین قیمت مواد اولیه و خام بر اساس تورم و دیگری تعیین یک استراتژی کلی برای مسائل مربوط به ماد اولیه و خام می‌باشد جامه عمل پوشانند و در آینده نیز بتوانند مثل کشورهای عضو سازمان اوپک بمقابله با

و میهن پرست ایران هستند که خدماتشان و زحماتشان بصورت یک سرمایه ابدی در تاریخ خواهد درخشید و دیدیم که شاهنشاه آریامهر در تمام دوران سلطنت خودچه خدمات و اقدامات تحسین آفرینی بعمل آورده‌اند و بدفعات عدیده حتی از جیب برآن بخوش مبالغ هنگفتی برای بسط و گسترش دانشگاهها و ساختمان خوابگاه‌های دانشجویان و نامیس بیمارستانهای دانشگاهی به مقامات مسئول دانشگاهها اعطای فرموده‌اند.

(صحیح است)

به‌حال خدماتی که سلسله پهلوی برای اشاعه فرهنگ و دانش و علوم و فنون در طول سلطنت پرافتخار خرد انجام داده‌اند مسلمان در سراسر تاریخ ایران نظر ندارد. (صحیح است)

و بهین جهت اینجانب پیشنهاد میکنم که دولت پائزدهم بهمن را بنام روز دانش نام‌گذاری کند و در این روز از تسام کسانیکه در راه پیشرفت فرهنگ‌ملی و آموزش عالی فداکاری کرده‌اند تجلیل بعمل آید و بهین مناسب مراسمی در سراسر کشور با جام رستاتیام مردم بدانند که وقتی در راه اشاعه علم و دانش فداکاری و جانفشنای کنند این خدمات بدون اجر و پاداش معنوی نخواهد ماند و ملت ایران به دانشمندان خود ارج فراوان نمینهند.

پائزدهم بهمن دارای خاطره تلحی نیز هست و آن سوه قصد بجان رهبر عزیز ایران بسال ۱۳۲۷ است در آن روز بود که خداوند معجزه و قدرت الوهیت خویش را به روی رسانید و یک خان اجنبی پرست بدستور اجنبی و بایک نقشه دقیق بجان شاهنشاه آریامهر یعنی قلب ملت ایران سوه قصد کرد. برای آنکه بدانید که جان شاهنشاه را فقط خداوند حفظ کرد و انسان خاکی قادر به انجام چنین کاری نبود لازم است بعرض تسانی بر سرمان که کسانیکه آن وطن فروش رامی شناختند و بسابقه کارش آگاه بودند میگفتند یکی از ماهرترین تیراندازان زمان خود بود که میتوانست حتی بک سکه رادر هوا با گلوله بزند. ولی دیدیم که وقتی همین شخص در چند قدمی شاهنشاه دست بعمل خاندانه اش میزند قدرت خداوند تجلی میکند و نقشه آن تیرانداز ماهر نقش برآب می‌شود.

خدمتگذاران شاه و ملت توفيق خدمت عنایت بفرمایند.
(احسن - احسن)

دليس - آقای دکتر فروزان بنفرمایند.

دکتر فروزان ریاست محترم مجلس شورای اسلامی همکاران محترم، از آنجا که ریاست محترم مجلس و تعدادی از همکاران راجع به رفع خطر از سوء‌قصدی که در سال ۱۳۲۷ نسبت به جان شاهنشاه آریامهر بعمل آمد سخن راندند من راجع به چهاره دیگر پائزدهم بهمن سخن می‌گویم.

برای پیشرفت و ترقی هر ملت عوامل گوناگونی لازم است که یکی از مهمترین آنها عوامل انسانی متخصص و با تجربه و ماهر است.

رضاشاه کبیر، سردار بزرگ تاریخ معاصر در زمانی متوجه اهمیت این عامل ارزشند و مهندش که شاید در آن تاریخ هیچکس نمیتوانست نیاز بزم امروز را به این عوامل با تجربه و دانشمند درک کند و هم اکنون بسیاری از کسانیکه در مقامات مختلف مملکت به انجام وظیفه اشتغال دارند دست پروردگران همان زمان و همان روز گارانند.

رضاشاه کبیر با تأسیس دانشگاه تهران نخستین گام را برای ایجاد اولین مرکز آموزش عالی مملکت برداشت و همین دانشگاه سالیان سال به تربیت جوانان وطن ادامه داد که بعداً بتدربیح همین شاگردان خود به مقام والای استادی نائل آمدند تا به تعلیم و تربیت جوانان وطن پرداختند.

خوشبختانه فرزند برومند آن سردار بزرگ یعنی شاهنشاه آریامهر در امر گسترش و بسط آموزش عالی در مملکت گامهای بلندی برداشتند که بصورت یک خدمت اعجاب آفرین در صفحات زرین تاریخ ایران فوارة خواهد درخشید (صحیح است) و در مدت کوتاهی جمع مؤسسات آموزش عالی و دانشکده‌ها و هنرستانهای فنی از مژ ۲۸۶ عدد نیز گذشت.

در آنها ۱۳۰ هزار نفر جوان با شور و عشق به تحصیل ادامه می‌دهند. اینها بزرگترین سرمایه مملکت هستند معادن ایران آزفت و مس و سرب و آهن سرانجام روزی پیایان میرسدولی این جوانان دانشمند و با تجربه

یاد میکنند (صحیح است). آری اینهمه آوازه‌ها از شه بود شاهنشاهی که تمام قدرت و توانایی خود را اصراف پیشرفت و بلند آوازه ساختن ایران و ایرانی کرد و بهین جهت است که هر سال با آغاز پائزدهم بهمن ملت شاهدوست گزند خواهد و نقشه پلید بیگانگان محفوظ نگهداشت و میهن پرست ایران که با رهبر خود پیوند ناگستنی دارند با خلوص نیت مراسم شکرگذاری برپا میکنند و پروردگار بزرگ را شاکر و سپاس گذارند که رهبر عالیقدر ما را از گزند خواهد و نقشه‌های پلید بیگانگان همیشه در بناء الطاف الهیش مصون و محفوظ میدارد (صحیح است) و امروزه در سراسر کشور بشکرانه‌سلامت شاهنشاه مجالس دعا و مخالف جشن و سورور و شادمانی تشکیل میدهند و از خداوند متعال میخواهند که ایران را بایرانی را تحت رهبریهای داهیانه شاهنشاه آریامهر و های تعدد بزرگ به پیش میروند و حس بشر دوستی و مهربانی رهبر عالیقدر مانه‌تها در وضع ایران مهم بوده بلکه روشی بینی شاهنشاه آریامهر موج شده است که ایران وزنه بزرگی در حفظ صلح جهان و ثبات اوضاع خاورمیانه محبوب میشود تحولات و دگرگونی‌های عظیمی که در طی دوران سلطنت افتخار آفرین دودمان پهلوی در ایران حاصل گردیده است که بخوبی در زندگانی فرد ملت ایران مشهود میباشد و این همه ترقی و پیشرفت و آبادانی موج تعبیر جهانیان گردیده و ملت ایران هم از این جهت برخود می‌لذت و افتخار میکند که در دوران طلایی سلطنت پربرکت آریامهر زندگی میکنند و بوجود شهریار توانا و مبتکر وعدالت گستر خود فخر و مبارزات و افتخار میکنند که تحت رهبریهای شاهنشاه بزرگ خود ایران نقشی بسیار مؤثر در جهان بعده دارد و همه رهبران و سیاستمداران معروف جهان رهبریهای معظم له را در پیشرفت ایران می‌سینند زیرا با اجرای سیاست مستقل ملی و قابل ستایش کشور ما در صحنه سیاست جهانی به آن چنان ترقی و پیروزی و موفقیت های درخشانی دست یافته است که صدای شاهنشاه آریامهر بعنوان یک ندای بشودستانه و خیرخواهانه در جهان منعکس میگردد و مردم کشورهایی که ایران را نمی‌شناسند امروزه نام ایران و ایرانی را با ستایش و تکریم و احترام در جهان ساخت مقدس از خداوند یکتا میخواهیم که بهمه

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسته ۲۰۸

جلسته ۲۰۸

مذاکرات مجلس شورای ملی

صفحه ۹

دارند که او امر شایسته در انجام خواسته‌های آنان صادر فرمایند.

اکنون فهرست نیازمندیها برای ثبت در صورت جلسه مجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

۱- جاده و روودی شهر آمل که از لحاظ اهمیت دروازه شمال ایران است ، طبق تصمیم انجمن شهر ۴۵ متری در نظر گرفته شده است که مatasفانه در حال حاضر عرض موردنیاز را ندارد . وضع موجود گذشته از اینکه امر ترافیک را دستخوش اشکال کرده ، بلا تکلیفی گروه کثیری از کسبه را نیز که در در طرف این جاده مغایزه‌هایی دارند فراهم ساخته است . از وزارت راه و ترابری انتظار دارد در تکمیل این جاده بعرض ۴۵ متری اقدام لازم بعمل آورد .

۲- ضمن اظهار تشکر از وزارت مسکن و شهرسازی درمورد آماده ساختن ده دستگاه خانه سازمانی برای رؤسای ادارات شهر آمل ، انتظار دارد در اسرع وقت نسبت به تأمین آب آشامیدنی خانه های یاد شده اقدام لازم بعمل آورد .

۳- ساختمندان پل چلاو که مورد تقاضای اهالی چلاو و بندپی میباشد و با در نظر گرفتن اینکه این پل تنها وسیله مورداستفاده یش از ۲۵ هزار نفر از اهالی است ، ساختمندان آن ضروری بنظر میرسد .

۴- ارسال وسائل ورزشی از طرف سازمان تربیت بدنی برای استفاده جوانان شهر آمل و محمودآباد و نصب شوفاز در سالن استادیوم ورزشی چهارم آبان آمل .

۵- چون شهر محمود آباد از لحاظ توریستی و گشت جمعیت حائز کمال اهمیت است ازو زارت کشور در خواست تأسیس بخشداری مستقل در این شهر را دارد . ۶- تکمیل پروژه لوله کشی آب آشامیدنی شهر آمل و محمود آباد .

۷- اسفالت جاده امامزاده عبداللهم رست و تکمیل راه فرعی بخش بالا خیابان لینکو .

۸- استفاده از برق منطقه ای در سیر جاده هراز برای ساکنین بخش لاریجان و مردم راههای فرعی و تأمین آب آشامیدنی سالم برای مردم این بخش .

عربستان سعودی که از وزیر امور خارجه آن کشور و برادر اعلیحضرت ملک فیصل و امیر منطقه مکه و بقیه اعضاء همگی متفق القول بودند که اگر سایر کشورهای اسلامی از برنامه رسیز ایران در امر حج پیروی کنند مشکلی در ایام حج وجود نخواهد داشت و بهمین علت مقامات سعودی به سفیران و هیئت های سپرستی سایر کشورها توصیه کرده اند در نظم و ترتیب دادن به کار حج از ایرانیان تأسیس جویند .

لازم بیاد آوری است که جناب آقای رائے سفیر شاهنشاه آریامهر که در ایام حج کمال همکاری را در تنظیم امور حج ایران بعمل آورده ، می گفتند آبرومندی وضع حجاج ایرانی نقل هر محققی است ، بطور یکدیگر کلیه سفیران اسلامی و شخصیت های بر جسته از جمله چند نفر از اعضا شورای فرماندهی انقلاب اسلامی ، زبان بستایش گشوده اند .

این موقیت برای عموم کشورهای این منطقه از این لحاظ قابل تأمل است که با قدرت سازمان دهی و تشکیلاتی خاص ایرانی در منطقه ای که محل زندگی آنها است و متأسفانه از این لحاظ تا حال موقیت چندانی نداشته است آشنا تر شوند و از مراتب و اهمیت کمکهایی که از طریق ایران بعنوان همسایه بزرگ و صلح دوست و مقتدر خود میتوانند در هر زمینه دریافت دارند آگاهی بیشتر باید . جا دارد از عموم کسانی که در اجرای اواخر شاهنشاه آریامهر بمنتظر تنظیم برنامه حج کشور تلاش کرده اند قدردانی کنیم .

از فرصت استفاده کرده و آغاز بیاندهیں سال زمامداری جناب آقای هویدا را صمیمانه تبریک میگوییم و توفيق بیش از پیش این خدماتگار صدیق شاهنشاه آریامهر را در پیشبرد هرچه بیشتر آرمانهای ناسیونالیستی از درگاه احداث مسئلت دارم .

در جعل تمهیز نیازمندیها حوزه انتخابیه خود را جهت اقدام لازم و توجه مخصوص تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی مبنی ماید ، ضمناً ذکر این نکته را لازم میداند که مردم شاهد دست و وطن پرست شهرستان آمل از دولت خدمتگار جناب آقای امیر عباس هویدا انتظار

موضوع دیگر صحبت من پیرامون حج است ، و بطور یکه همکاران ارجمند استحضردارند ، تعجب مطبوعات و مخالف مختلف و رهبران و شخصیت های مملک مختلف جهان از بروز به او پیش فته ای موقیت های در خشان و غرور آفرین انقلاب ایران ، اکنون طوری همه گیر و رایج شده است که تقریباً بطور روز مزه و وقفه ناپذیر ادامه دارد ، نا آنچه که دیگر ما که در متن کار قرار داریم به این تجلیل ها عادت کرده ایم ، لیکن در برخی موارد توجهی که مطبوعات و افکار عمومی دنیا نسبت به بعضی مسائل داخلی ایران مبنی میدارند بسیار جالب توجه است ، واز آن جمله مطالی است که اخیراً در دوره وزنامه بسیار معابر جهان ، یکی روزنامه متقد ناهرا مجاپ قاهره و دیگری روزنامه معابر لوموند چاپ پاریس درباره برنامه حج ایران انتشار داده اند . روزنامه الاهرام چاپ قاهره و دیگری روزنامه پیامزیم » نظم و ترتیب برنامه حج ایران را عنوان « از دیگران نمونه ای از بیک سازمان دهی پیشرفت و مترقب مورد بحث قرار داده و با تأکید این نکته که برنامه حج ایران در بین عموم کشورهای اسلامی نظری ندارد ، به مسئلان امور حج در مصر توصیه کرد و داست الگوهای ایرانی را برای تنظیم برنامه حج در آن کشور بکار گیر نداشت این توصیه الاهرام با توجه به این نکته که تا سه میل پیش حجاج مصری منظم ترین زائران خانه خدا را تشکیل میدادند بیشتر و شن میشود .

الاهرام روزنامه ای است متعلق به یک کشور اسلامی و طبیعی است که اگر به مسائل جهان اسلام توجه داشته باشد و درباره آن بحث کند ، لیکن روزنامه لوموند ناکنون هرگز در این مقوله ها وارد نشده است و در واقع این روزنامه بحث درباره حج ایران رانه بعنوان یک موضوع دینی و مندی بلکه بعنوان نمونه بر جسته ای از قدرت مدیریت و برنامه ریزی و سازمان دهی مطرح کرده است .

بنحو اعجاب انگیزی بالابrede است .

در اینجا لازم میدانم بعرض بر سازمان ، ابراز احساسات اعصاب گروه دانشجویان ناسیونالیست ایرانی مقیم خارج از کشور وابسته به کانون ناسیونالیست ایران است ، که آنان طی تلگرام های سالگرد انقلاب شاه و ملت را به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر و هموطنان عزیز صمیمانه تبریک گفته و هم صداب ابردم سرفراز ایران ، در بزرگداشت این رستاخیز ملی شرکت نموده و با همکاری دیگر خواهان و برادران مقیم خارج از کشور اسالت انقلاب و آثار ثمر بخش آن را برای مردم تشریع کردند . (احسن)

یکی از مقامات عالیرتبه وزارت امور خارجه چند روز پیش برای بندۀ تعریف میکرد که شورای عالی حج

خداوند بارهای شاهنشاه مارا از خطر آنی نجات داده است که میتوان آنرا معجزه الهی نام نهاد و نجات رهبر بزرگ ایران از تمدن این خطرات بطور مسلم این حقیقت را به ثبوت میرساند که شاهنشاه ایران از سوی قدرتی حفظ می شود که بالاتر از حد نیروی انسانی است و عشق شاهنشاه به خداوند بزرگ و خاندان بتوت بزرگترین صamen سلامت و پیرروزی معظم له می باشد .

از خداوند طلب می کنم که شاهنشاه بزرگ مارا همواره در کتف حمایت خود محفوظ بدارد . (احسن)

دین پود - بالا جاز جناب رئیس ، همکاران محترم آن شکوهمند و روزه عظیم میلیونها نفر از مردم سراسر کشور که در روز ششم بهمن بمناست بزرگداشت این روز تاریخی انجام شد نمایشگری یکپارچگی ملت ایران و پیوند ناگستنی شاه و ملت بود (صحیح است) پس

سوی رهبر عالیقدر ملت ایران شاهنشاه آریامهر نصب هموطنان عزیز شده است ، همساله مردم حق شناس وطن

ماجه در داخل و همچنین ایرانیان مقیم خارج از کشور مراسمی برگزار می کنند و با تجدید خاطره این روز بزرگ

ویرگاری جشنها با شکوهی ، جزوی از سپاس و حق شناسی خویش را به پیشگاه رهبر انقلاب تقدیم میدارند (صحیح است) این رستاخیز عظیم می تحول عمیقی در تاریخ در خشان و افتخار بر انگیز ۲۵۰ ساله نظام شاهنشاهی ایران بوجود آورده که موقعیت ایران را در سطح بین المللی

بنحو اعجاب انگیزی بالابrede است .

در اینجا لازم میدانم بعرض بر سازمان ، ابراز احساسات اعصاب گروه دانشجویان ناسیونالیست ایرانی مقیم خارج از کشور وابسته به کانون ناسیونالیست ایران است ، که آنان طی تلگرام های سالگرد انقلاب شاه و ملت را به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر و هموطنان عزیز صمیمانه تبریک گفته و هم صداب ابردم سرفراز ایران ، در بزرگداشت این رستاخیز ملی شرکت نموده و با همکاری دیگر خواهان و برادران مقیم خارج از کشور اسالت انقلاب و آثار ثمر بخش آن را برای مردم تشریع کردند . (احسن)

۹- واگذاری دهکتار زمین از اراضی منابع طبیعی برای گورستان شهر محمد آباد و احداث نکمیل پارک کودک شهرداری محمود آباد.

۱۰- تسریع در ایجاد ساختمان کتابخانه محمود آباد و نکمیل کتابخانه کوشش کبیر آمل.

۱۱- تأمین برق منطقه دهردی و دابو.

۱۲- سدسازی وسیل بند اطراف روستاه شهرود محمود آباد و احداث ساختمان شهرداری برای این شهر.

۱۳- تأمین آب زراعی دهستان دشت سرو دهستان دابو.

۱۴- ضمن اظهار تشکر از وزارت آموزش و پرورش درباره موافقت طرح مجتمع آموزشی وورزشی شهر آمل و احداث بکتاب آموزشگاه حرفة‌ای مقدماتی شبانه‌روزی در بخش لارستان، انتظار دارد در اجرای این پروژه تسریع شود.

۱۵- ایجاد یک درمانگاه در قریه اسک در بخش لارستان و تسریع در اتمام ساختمان بخشداری لارستان و در خواست تأسیس دوباب آموزشگاه راهنمایی در پل مون و قریه آسک نیز مورد تقاضا است که امیدوار است مورد توجه قرار گیرد. (احسن - احسن)

دليس - آقای دکتر علومی بفرمائید.

دکترونضاعلومی - بمناسبت سالروز رفع خطر از ذات مبارک ملو کانه دانشگاهیان ایران را این افتخار نصیب است که همسخن با دیگر گروههای ملت ایران خدای ایران بزرگ آن براحتی حفظ ایران، قدرت لازمال خوبی را نشان میدهد.

* توطه خاثانه جمعی مزدور بیگانه در ۱۵ بهمن ۱۳۷۷ محکوم گردید و بمناسبت رفع خطر از ذات

مبارک ملو کانه، امروز در تمام نقاط مملکت هر ایرانی و علاقه‌مند به ایران، در هر نقطه جهان باشد، مراسم، نیایش بدرگاه ایزد متعال برپایکنند و در این نیایش، تجلی وحدت ملی ایران، بارز می‌شود. (صحیح است).

۱- تجلیلی درباره سرکوبی عوامل ضد ملی و رفع خطرها در تاریخ پراختخار شاهنشاهی ایران.

۲- عالم انسانی در منطقه تاریخ ملت ایران سیر تکامل و سازندگی.

۳- سیر تکامل و سازندگی.

۴- وحدت ملی در منطقه اتفاق شاه و ملت (احسن) مبارک رهبر خوبی، شاهنشاه ایران است و هر ت نوع فکر در تاریخ ملتها، فلسفه استمرار تاریخ، نهفته توطه خاثانه را محکوم می‌کند و مجازات هر بداندیشی

ابن امکان را برای همه افراد مملکت و من جمله دانشگاهیان فرامم ساخته است که با کمال علاوه به امداد اساسی مملکتی پردازند و وظیفه خود را نسبت به شاهنشاه و ملت ایران انجام دهند.

امروز دانشگاهیان دیگر گروههای ملت ایران، همه‌ها نگویی و یکدیگر برابر ای سپاسگزاری و نیایش بخاطر رفع خطر از ذات مبارک ملو کانه همسخن هستند و به روان پاک بینانگذار نخستین دانشگاه عصر پهلوی، رضا شاه کبیر درود تیفستند. در ۱۳۳۳ هنگام تأسیس دانشگاه تهران مادر آرای یک دانشگاه در مملکت بودیم و امروز در پرتو رهبری خردمندانه شاهنشاه آریامهر دارای بیش از ۲۶۰ واحد آموزش عالی ۱۴۰۰۰ دانشجو و ۷ میلیون دانش آموز هستیم.

این پیروزی در پرتو هربری صحیح و نظام حزبی پدیده انقلاب حاصل شده است.

۴- وحدت ملی در منطقه انقلاب شاه و ملت وحدت ملی و هماهنگی سه مطبقات از ویژگیهای جامعه امروز انقلابی ایران است.

در این دوران پز عظمت، وظیفه دانشگاهیان: شرکت هرچه بیشتر در صفوں منظم مبارزات اجتماعی است باتوجه باین نکته که در منطقه انقلاب شاه و ملت هر دادار بالکنگهایان و حافظ شاهنشاه است که دادگستری نوع تنشیج و عمل صد اتفاقی چه در دانشگاه و چه در واحدهای دیگر آموزشی و لوازمو سوء چند نفر انگشت شمار باشد، از سوی دانشگاهیان و دیگر گروههای ملت ایران محکوم است. جاوید بادشاوه شاه آریامهر رهبر انقلاب بزرگ شاه و ملت (احسن).

و لیس - آقای پدر امی بفرمائید.

پدر امی - جناب آقای رئیس: همکاران محترم، تتابع کنفرانس وزیران امور خارجه و نفت و دارائی کشورهای صادر کننده نفت (اوپک) همراه با تفسیرها و تجزیه و تحلیل های دقیقی در هفته گذشته مورد بررسی محاذل اقتصادی و سیاستی جهان قرار گرفت و شاید بتوان گفت در روزهایی که همزمان با برگزاری آین مجمع اقتصادی بزرگ بود که تقریباً نظریات و آراء بیشتر صاحب نظران و کارشناسان در نشریه های مختلف دنیا و ایران منعکس شد و نقطه نظر های اعضای کنفرانس و خطوط اصلی صاحبان نفت در برابر مسائل جهانی در

اعمال کیفر قانونی بخاطر حفظ مملکت و حیات ایران و بقای ایران در پرتو نظام مستحکم شاهنشاهی است (صحیح است).

نظام مستحکم شاهنشاهی ایران مظهری از نجلیات انسانی ترین عوالم انسانی است و بداندیشی نسبت به چنین نظام بشروسطانه خیانتی مسلم نسبت به عوالم انسانی و انحرافی از مبانی و تعالیم عالیه اسلام است.

۲- عوالم انسانی در منطقه تاریخ ملت ایران فلسفه بشردوستی نظام شاهنشاهی ایران را در نخستین اعلامیه حقوق بشر در عهد کورش، در عدالت نوشیروان و در نظام انقلابی شاهنشاه آریامهر می‌باییم (احسن).

به گفته این بلخی «قاعده ملک آزادگان پارس، بر بعد و سیرت ایشان برداد و دهش بود پیغمبر اسلام را پرسیدند که چرا همه قرون چون عاد و ثمود و مانند ایشان، هلاک شدند و ملک پارسیان دراز کشید پیغمبر فرمود از بهرا نکه آبادانی کردند اند رجهان و دادگسترند میان بندگان خدای عزوجل».

لیس ثواب عنده افسوس بانه اعظم من ثواب السلطان العادل والرجل المحسن (احسن) هیچ پاداشی در نزد خداوند پاک، بزرگتر از پاداش پادشاه دادگستر و مرد نیکو کار نیست.

دادار بالکنگهایان و حافظ شاهنشاه است که دادگستری و عدل تجلی از تجلیات منویات ملو کانه معظمه است عدالت شاهنشاه ایران و رهبری خردمندانه شاهنشاه ایران عاملی قاطع در سازندگی جامعه نوین انقلابی ایران و سیر تکامل حاد ملت ایران، بسوی دروازه های تمدن بزرگ است.

۳- سیر تکامل و سازندگی در جامعه کنونی انقلابی ایران، پاداشن مقام اول رشد جهانی، یعنی رشد بیش از چهل درصد در سال جاری، وظیفه همه افراد ملت ایران است که بپیروزی از منویات مبارک رهبر ایران، شاهنشاه ایران با هماهنگی و اتحادی که امروز در ملت ایران به کفیت بی نظیری باز است همه در سازندگی و تحرک و پیشرفت روز افزون جامعه ایران باین نکته توجه دارند که کوچکترین اندیشه سنتی یا اعتساب یا کارشکنی چه در دانشگاهها و چه در واحدهای دیگر آموزشی، محکوم است امروز روز سازندگی و کار مثبت است. دولت حزبی و برنامه های حزبی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جله ۲۰۸

جههه بنده مصرف کنندگان این کالای ، ارزنده مشخص گردید . و صاحبان نفت از حقائب شیوههای انتخابی خود با ارائه دلائل کافی و منطقی اقتصادی دفاع کردند . درحققت این گردهم آئی و مجتمع بزرگ اقتصادی آزمونی بود در جهت تشریع دفترین راهی که صادر کنندگان نفت در شرائط کنونی برگزیده اند زیرا تعیین بهای نفت بر خلاف تبلیغات پارههای از کشورهای مصرف کننده ناشی از فرست طلبی و بهره برداری از نیازهای جهانی نبوده و نرخ گذاری این ماده حیاتی و پر ارزش بر اساس محاسبات اصولی اعلام گردیده که هنوز با سطح قیمت دیگر کالاهای مصرفی برابر نمیکند . دراین مورد استدلال و نظر شاهنشاه آربامهر بیان کننده واقعیت بزرگی است که فرمودند : نفت بالارزش تراز آنست که فقط بعنوان یک ماده سوختی بکار رود . (صحیح است) شک نیست اگر روزی نفت تنها ماده سوختی جهان بشمار نماید چنانکه پیشینی میشود دانش بشری بیاری تجربه و تحقیق بتواند اسکانات نازهای برای تأمین سوخت فراهم سازد نفت و این ماده با ارزش که بیش از ۷۰ هزار فوت مختلف از آن میتوان بدست آورده ارزش واقعی خود را باز میابد و آن زمان دور نیست که جهان به این واقعیت میبرد که نفت را باید سوزاند و حفظ این ذخایر بسدهمه ملت ها و تمدنی بشریت است . قبله بیاد آوری کردیم که این مسائل از دیدگاههای مختلف بررسی شده در ساخت مقدس مجلس قصد تکرار آنرا دارم ولی از دیدگاه طبقاتی خود و معنوان نماینده کارگران ، ایران اجازه میخواهم نکته ای را بر آنچه تاکنون گفته شده است بیفزایم :

روش ایران در حفظ این ماده حیاتی و ارزشهایی که شاهنشاه آربامهر رهبر عالیقدرما به آن مؤکد آشاره فرموده اند نشانه ایست از توجه سیاست ملی ایران باین سرمایه بزرگ واعتباری که مابڑای این ذخیره طبیعی و ودیمه زیر زمینی خود قائل هستیم اما صرف نظر از کلیه جنبههای بیاد آوری باید بگوییم طبقه کارگر تأسیسات نفتی ایران از دیدگاه دیگری نیز مبنگرد بدین معنی که استخراج چاههای نفت و گسترشی واحدهای ضمانتی در این بعض از سرمایههای ملی در حقیقت نقطه عطفی در

جله ۲۰۸

مذاکرات مجلس شورای ملی

صفحه ۱۳

- ۱ - درآمد عمومی و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بریکهزار و پانصد و هشتاد میلیارد و هفتصد و بیست میلیون و هفتاد هزار (۰/۵۸۰/۷۲۰/۷۷۰/۰۰۰) ریال و هزینهها و سایر پرداختها از آن محل بالغ بریکهزار و پانصد و هشتاد میلیارد و هفتصد و بیست میلیون و هفتاد هزار (۰/۵۸۰/۷۲۰/۷۷۰/۰۰۰) ریال .
- ۲ - درآمد اختصاصی وزارتتخانهها و مؤسسات دولتی بالغ بریست و سه میلیاردن هشتاد میلیون و هفتصد و هشتاد و هشتاد هزار (۰/۹۸۰/۷۸۸/۰۰۰) ریال و هزینهها و سایر پرداختها از آن محل بالغ بریست و سه میلیارد و هشتاد میلیون و هفتاد هزار (۰/۹۸۰/۷۸۸/۰۰۰) ریال .
- ۳ - بودجه سال ۱۳۵۴ کل کشور از حیث درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بردوهزار و چهارصد و چهل و هفت میلیارد و پانصد و هفتاد و چهارمیلیون و سیصد وسی هزار (۰/۳۳۰/۴۴۷/۱۷۴/۰۰۰) ریال و از حیث هزینهها و سایر پرداختها بالغ بر دو هزار و چهارصد و چهل و هفت میلیارد و پانصد و هفتاد و چهارمیلیون و سیصد وسی هزار (۰/۳۳۰/۴۴۷/۱۷۴/۰۰۰) ریال میباشد . بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بریکهزار و هفتاد و نواد میلیارد و هفتصد و بیست و نه میلیون و چهارصد و هشتاد و چهار هزار (۰/۴۸۴/۱/۷۹۰/۷۲۹/۰۰۰) ریال و از حیث هزینهها و سایر پرداختها بالغ بریکهزار و هفتاد و نواد میلیارد و هفتصد و بیست و نه میلیون و چهارصد و هشتاد و چهار هزار (۰/۴۸۴/۱/۷۹۰/۷۲۹/۰۰۰) ریال . و بشرح زیر است :
  - ۱ - درآمد عمومی و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بریکهزار و هفتاد و شصت و پنج میلیارد و نهصد و نواد و یکمیلیون و شصت و هفتاد و هفت هزار (۰/۹۹۱/۶۷۵/۰۰۰) ریال و هزینهها و سایر پرداختها از آن محل بالغ بریکهزار و هفتاد و شصت و پنج میلیون و بیست هزار (۰/۵۵۸/۱/۵۵۸/۰۰۰) ریال .
  - ۲ - درآمد اختصاصی وزارتتخانهها و مؤسسات دولتی بالغ بریست و چهارمیلیارد و هفتصد و هشتاد هزار (۰/۷۶۵/۹۹۱/۶۷۷) ریال .

ربال و هزینه ها سایر پرداختها از آن محل بالغ بر بیست و چهار میلیارد و هفتصد و سی و هفت میلیون و هشتصد و هفت هزار (۰۰۷/۸۰۷/۲۴) ریال.

در آیندهای عمومی و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در قسمت اول الف و قسمت ۱ بند ب این ماده نصوب و به دولت اجازه داده می شود که در آیندها و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در قسمت سوم این قانون را در سال ۱۳۵۴ و سال ۱۳۵۵ وصول و هزینه های وزارت خانه ها و مؤسسات دولتی و همچنین کمکها و اعانت و سایر اعتباراتی را که در جداوله قسمتهای چهارم و پنجم این قانون منظور شده است در حدود وصولی در آیندها سایر منابع تأمین اعتبار در هرسال و براساس تحصیص اعتبار تعهد و با رعایت قوانین و مقررات مربوط و تبصره های این قانون در سال ۱۳۵۳ و سال ۱۳۵۴ پرداخت نماید.

بودجه شرکهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت و سایر مؤسسات منظور در قسمت های نهم و دهم این قانون طبق قوانین و مقررات و اساسنامه های مربوط قابل اجراء خواهد بود. بودجه آن دسته از مؤسسات انتفاعی وابسته دولت که در هر یک از سالهای ۱۳۵۳ و ۱۳۵۴ بصورت مؤسسات دولتی در آینده برای مدت باقیمانده مصوب در این قانون پس از تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای اسلامی قابل اجراء خواهد بود.

تبصره های سال ۱۳۵۳- اجازه داده می شود وجوده پرداختی به سازمان تعاونی مصرف کادر نیرو های مسلح شاهنشاهی موضوع بند ج و بند تبصره ۲۹ (قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲) کل کشور بهزینه قطعی منظور شود.

تبصره ۶- میزان تنخواه گردان خزانه در سال ۱۳۵۴ پنجاه میلیارد (۵۰/۰۰۰) ریال است.

تبصره ۷- بوزارت امور اقتصادی و دارائی اجازه داده می شود مبلغ یک میلیارد و سیصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰) ریال موضوع ریدیف قسمت سوم این قانون از درآمد سازمان بنادر و کشتی رانی رادر سال ۱۳۵۴ بهدرآمد عمومی کشور منظور نماید.

تبصره ۸-الف- سازمان برنامه و بودجه اجازه مسلح شاهنشاهی مصوب سال ۱۳۴۸ اجازه داده می شود هزینه های سازمان برنامه و بودجه اجازه داده می شود که اعتبار آن برآیس. قانون مذکور بتصویب هیئت وزیران رسیده است با

۱۳۵۴ تمدید و مبلغ موضوع آن به چهار میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال افزایش داده شود.

تبصره ۱۳- بسازمان برنامه و بودجه اجازه داده می شود در اجرای قانون تشکیل سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی اعتبارات جاری مؤسسات و بنگاه ها واحدها و فعالیتهای را که بوجوب قانون مذکور جزو تشکیلات و ظایف سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی قرار میگیرد حسب مورد به پیشنهاد وزیر کشاورزی و منابع طبیعی یا وزیر نیرو و تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی از بودجه های مصوب سال ۱۳۵۴ دستگاه های مربوط کسر و بعنوان اعوانه یه جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران و اگذار کند.

این نقل و انتقالات با باید توصیب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی برسد.

ب- بوزارت امور اقتصادی و دارائی اجازه داده می شود آن قسمت از اعتبارات ریدیفهای ۵۱۱۰۹۰۰ و ۵۱۱۱۳۰۰۰۰ و ۵۱۱۱۱۰۰۰ و ۵۱۱۱۱۰۰۰۰ و ۵۱۱۱۱۰۰۰۰ قسمت پنجم این قانون رادر مورد کارمندانی که در اجرای قانون و اگذاری سازمانهای وزارت بهداری مصوب خرد داده سال ۱۳۵۰ به جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران و یه جمعیت کمک به جذامیان منتقل شده و خواهند شد بعنوان اعوانه و بینیانی که از طرف سازمان برنامه و بودجه تشخیص داده می شود در اختیار جمعیت های مزبور بگذارد.

تبصره ۹- دولت مکلف است اعتبار منظور در ریدیف قسمت پنجم این قانون را برآیس ضوابط و ترتیباتی که به پیشنهاد وزارت جنگ بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی خواهد رسید بمصروف بر ساند.

تبصره ۱۰- بوزارت امور اقتصادی و دارائی اجزه داده می شود آن قسمت از اعتبارات ریدیفهای ۵۱۱۰۹۰۰ و ۵۱۱۱۰۰۰ و ۵۱۱۱۱۰۰۰ و ۵۱۱۱۳۰۰۰۰ و ۵۱۱۱۱۱۰۰۰ قسمت پنجم این قانون را بینیان موردنیاز مناطق آموزش و پرورش با توجه به مفاد تبصره ۲۰ (قانون بودجه سال ۱۳۴۸ و تبصره ۴۹) قانون بودجه سال ۱۳۵۲ و تبصره های ۲۶ و ۸۳ این قانون بعنوان کمک برای مصارف مقرر در اختیار مناطق مربوط بگذارد.

تبصره ۱۱- خریدهای که از محل درآمد های عمومی برای تقویت نیرو های دفاعی کشور صورت میگیرد مشمول مقررات مذکور در قانون تحصیل وام یا اعتبار برای تقویت نیرو های دفاعی کشور مصوب هفتم آبان ماه ۱۳۵۲ خواهد بود.

تبصره ۱۲- مفاد تبصره ۲۱ (قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳) کل کشور تا پایان سال

- ۳- مدت بررسی و تصویب پیشنهادهای دفاتر برنامه و بودجه استانها و هر منابع ریهای کل توسط انجمن های استان و شهرستان خداکثر ۱۵ روز خواهد بود.
- ۴- نحوه نظارت مندرج در تبصره ۸ ماده واحد مذکور بر اساس مفاد ماده ۴ قانون برنامه و بودجه کشور خواهد بود.
- ۵- افزایش یا کاملاً اعتبارات موضوع این تبصره بین برنامه های هر فصل در هر استان یا فرمانداری کل تا میزان ده درصد با موافقت دفاتر برنامه و بودجه استانها و فرمانداری های کل و تصویب انجمن استان مجاز خواهد بودمشروط بر آنکه در جمیع اعتبار استان یا فرمانداری کل تغییر حاصل نشود.
- ۶- به سازمان برنامه و بودجه اجازه داده می شود علاوه بر اعتبارات مصوب در این قانون تا مبلغ شش میلیارد دیگر با موافقت وزارت امور اقتصادی و دارائی از محل درآمد عمومی با رعایت مقررات و ترتیب مقرر در این تبصره بمصرف بر ساند.
- ۷- دولت مکلف است آثار اعتباری ناشی از اجرای این تبصره را در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۴ کل کشور منکس سازد.
- تبصره های سالهای ۱۳۵۳ - ۱۳۵۴**
- تبصره ۱۷- شرکت سهامی بنگاه شبیانی در شرکت سهامی بخش کود شبیانی ادغام می شود و هفتاد و هفتم هزار و شصدهشت و هشت (۱۷۷/۶۶۸/۵۵) ریال مانده اعتبار موضوع تبصره ۳۱۰ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور را برای انجام بقیه کارهای ساختمانی مربوط تا پایان سال ۱۳۵۴ تعهد و پرداخت نماید.
- تبصره ۱۸- طبقه بندی در آمدها در تغیرنی بودجه سال ۱۳۵۳ و طبقه بندی هزینه ها از لحاظ دستگاهها و محل مانده اعتبارات تعهد نشده بودجه هاری سال ۱۳۵۲ از ترتیبی است که توسط سازمان برنامه و بودجه وزارت امور اقتصادی و دارائی تعین و باطلاع کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی خواهد رسید.
- تبصره ۱۹- نحوه عمل محاسباتی در موزد آن قسم از وامهای خارجی مربوط به طرحهای عمرانی برنامه های گذشته که پس از انقضای دوران برنامه چهارم قطبیت یافته یا خواهد بیافت براساس دستورالعملی است که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارائی و سازمان برنامه و بودجه تنظیم خواهد شد.

- صفحه ۱۷
- منظور شود و از شمول کلیه مقررات مغایر می شنی است.
- تبصره ۲۹-** اعتبار ردیف ۵۱۱۲۰۰۰ قسم پنجم این قانون تحت عنوان «هزینه های خاص دستگاههای اجرائی» به تشخیص سازمان برنامه و بودجه تفکیک می شود و با پیشنهاد سازمان مزبور و طبق مقررات مربوط باعتبار دولت قابل معرف است.
- تبصره ۳۰-** اعتبار سالهای ۱۳۵۳ و ۱۳۵۴ مذکور در ردیف ۱۴۴۱ قسم پنجم این قانون تحت عنوان «هزینه های نگهداری مجموعه های آریامهر» توسط سازمان برنامه و بودجه بر حسب موادهای تفکیک میگردد و پس از ابلاغ آن دستگاه اجرائی مربوط قابل مصرف خواهد بود.
- تبصره ۳۱-** الف- اعتبار طرحهای عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) مدرج در قسم اول پیوست شماره ۴ این قانون به تصویب کمیسیون های برنامه مجلسین خواهد رسید تفکیک اعتبار طرحهای که در این پیوست تفکیک نشان داده نشده و تحت عنوان «سایر طرحهای مدرج است و همچنین تفکیک اعتبارات عمرانی منظور در ردیفهای ۵۱۱۲۹۰۰ و ۵۱۱۳۲۰۰۰ و ۵۱۱۳۴۰۰۰ قسم پنجم این قانون بطریق های عمرانی مشخص توسط سازمان برنامه و بودجه انجام خواهد شد. افزایش با کاهش اعتبار طرحهای عمرانی در داخل هر بیک از برنامه های دستگاه اجرائی نایاب در صد باموافقت سازمان برنامه و بودجه و مزاد بر آن با تصویب شورای اقتصاد مجاز می شود مشروط بر اینکه در جمیع اعتبارات طرحهای عمرانی هر برنامه در دستگاه تغیری حاصل نشود.
- افزایش با کاهش اعتبارات عمرانی بین برنامه های هر دستگاه اجرائی در داخل فصل نامیز ایان در صد باموافقت سازمان برنامه و بودجه و مزاد بر آن با تصویب برنامه و بودجه و تأیید کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی بررسی،
- تبصره ۳۲-** اجازه داده می شود اعتبار منظور در ردیف ۱۰۶۶ قسم پنجم این قانون تحت عنوان «تجهیز و تقویت کادر فنی و اجرائی استانها و فرمانداری های کل» بهمیزی ایان که سازمان برنامه و بودجه باموافقت وزارت کشور تعین خواهد کرد بین استانداریها و فرمانداری های کل توزیع گردد تا به ترتیبی که بپیشنهاد سازمان برنامه و بودجه باطلاع سازمان امور اداری و استخدامی کشور تصویب هست و برازین خواهد رسید مصرف و به هزینه قطعی گذاری ثابت) که دستگاه مسؤول برهه برداری از آن غیر از

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسة ۲۰۸

جلسة ۲۰۸

دستگاه اجرائی طرح است بین دستگاه اجرائی و دستگاه مسؤول به رهبری داری و سازمان برنامه و بودجه منعقدخواهد شد و هر گونه تغییری در آین قبیل طرحها نیز با موافقت سه دستگاه مزبور انجام خواهدشد.

وزارت امور اقتصادی و دارائی مکلف است اعتبارات طرح مربوط را مستقیماً در اختیار دستگاه اجرائی قرار دهد.

تبصرة ۳۲-الف.-دولت اجازه داده میشود از محل اعتبارات مصوب بنای پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی در کشورهای خارج سرمایه‌گذاری کند.

ب- تفکیک اعتبارات منظور برای اعطاء وام بکشورهای خارجی و سرمایه‌گذاری در خارج بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی و تأیید سازمان برنامه و بودجه با شورای اقتصاد است.

ج- در صورتیکه اعتبارات متدرج در این قانون برای سرمایه‌گذاری و اعطاء وام بکشورها و مؤسسات خارجی و کمک به سایر کشورهای کافو نکنند و جواز برای مصارف مذکور با رعایت مقررات مربوط در قالب اعتبارات منظور در برنامه پنج از محل درآمد عمومی برآمد خواهدشد.

تبصرة ۳۳- در صورتیکه اعتبارات منظور در این قانون برای واریز وامهای خارجی اعم از موعده رسیده و یا موعده نرسیده همچنین برای پرداخت مانده استفاده نشده از وامهای خارجی و زارتتخانها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و مؤسسات اتفاقی وابسته به دولت که درآمد عمومی پرداخت و در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۴ میلادی منتفعکس خواهدشد.

تبصرة ۳۴- اجازه داده میشود علاوه بر اعتبارات سرمایه‌گذاری ثابت‌منظور در قسمت پنجم از محل اعتبارات مندرج در پیوست شماره ۴ این قانون تحت عنوان «اعتبار

قابل تمهید در قالب اعتبارات برنامه پنجم» نیز باراعیت مقررات مربوط و موافقت سازمان برنامه و بودجه و جلد نظر وزارت امور اقتصادی و دارائی تأمین اعتبار و تعهد شود و در صورتیکه بمرحله پرداخت بُرس از محل درآمد عمومی پرداخت و در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۴ کل کشور منتفعکس خواهدشد.

تبصرة ۳۵- سازمان برنامه و بودجه مکلف است توزیع اعتبارات موضوع ماده‌واحده قانون تأمین اعیان میزان و سازمان برنامه و بودجه و جهود مربوط را در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۴ پنهان نمایند و بروتارقام عمل در مورد بازپرداخت وامهای مزبور و تأمین مانده استفاده نشده آنها برتری است که بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی میتواند پس از رسیدگی و موافقت مشترک وزارت مزبور و سازمان برنامه و بودجه وجوده لازم در از محل درآمد عمومی تأمین و پرداخت کنوارقام.

تبصرة ۳۶- افزایش با کاهش اعتبارات طرحها عمرانی در داخل بک برنامه بین دو دستگاه اجرائی شورای اقتصاد خواهد رسید.

تبصرة ۳۷- افزایش با کاهش اعتبارات طرحها عمرانی در داخل بک برنامه و بودجه تصویب درج شده است تا آخر سال ۱۳۵۴ پکمیسیون بودجه مجلس شورای ملی تسلیم نمایند و توزیع اعتبارات مربوط با سال ۱۳۵۴ اردیف مذکور را در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۴ منعکس سازد.

مذاکرات مجلس شورای ملی

صفحة ۱۹

و مبالغ استفاده شده را در لایحه بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۴ و بودجه سال ۱۳۵۵ کل کشور منظور نماید.

تبصرة ۳۸- دولت اجازه داده میشود بهای انتشار اوراق پس انداز مسکن را که به پیشنهاد وزارت مسکن و شهر سازی و موافقت وزارت امور اقتصادی و دارائی و سازمان برنامه و بودجه بتصویب شورای اقتصادی از محصل بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۴ و بودجه سال ۱۳۵۵ منظور نشود.

تبصرة ۳۹- به دولت اجازه داده میشود تمام یا قسمتی از بیان سالهای گذشته وزیان احتمالی سالهای قند قهستان را به نسبت سهم خود از محل درآمد عمومی پرداخت و در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۴ منظور نماید.

تبصرة ۴۰- مفاد تبصرة ۳۵ قانون بودجه سال ۱۳۵۴ کل کشور تا آخر سال ۱۳۵۴ تمدید میشود.

تبصرة ۴۱- مفاد تبصرة ۴۶ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور تا آخر سال ۱۳۵۴ تمدید و تخصواه گردان مذکور در آن تبصره به مبلغ ده میلیارد ریال افزایش داده میشود.

تبصرة ۴۲- عبارت «بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ کل کشور» در تبصره ۴۱ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ و بودجه سال ۱۳۵۴ کل کشور به «بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۴ و بودجه سال ۱۳۵۵» تغییر می‌یابد.

تبصرة ۴۳- مفاد تبصرة ۳۳۱ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور بر اساس جداول مندرج در قسمت هشتم این قانون تا پایان سال ۱۳۵۴ اعتبار است.

تبصرة ۴۵- از تاریخ هجدۀ آذرماه ۱۳۵۳ به افسران و همافران و درجه‌داران و افراد کادر ثابت نیروهای مسلح شاهنشاهی و همدیفان آستانه مادام که از خانه‌های سازمانی استفاده نمی‌کنند کمک کرایه مسکن بموجب آئین نامه‌ای که بتصویب وزارت جنگ میرسد پرداخت خواهدشد.

تبصرة ۴۶- بدولت اجازه داده میشود در صورتی که اعتبار موضوع ردیف ۴۴۳ قسمت پنجم این قانون برای انجام هزینه‌های مربوط تکافو نکند وجوده لازم را بنای پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و موافقت وزارت امور اقتصادی و دارائی از محل درآمد عمومی پرداخت مصرف قند و شکر همه ساله در بودجه اکل کشور تحت شد.

تبصرة ۴۷- از اول سال ۱۳۵۴ هر کیلو ۳ ریال عوارض قند و شکر موضوع بند ب ماده ۳ قانون لغو عوارض دروازه‌ای ملکی میشود و اعتباری که متناسب با میزان مصرف قند و شکر همه ساله در بودجه اکل کشور تحت

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۲۰۸۴

عنوان کمک به شهرداریها منظور نمیشود در اختیار وزارت کشور قرار نمیگیرد. مبالغ مزبور کلاً طبق ضوابطی که به پیشنهاد وزارت کشور بنصوبیت هیئت وزیران خواهد رسید، بعنوان کمک بین شهرداریها تقسیم خواهد شد.

تبصره ۵۱- از اول سال ۱۳۵۴ کلیه درآمدهای اختصاصی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران بهدرآمد عمومی منتقل میشود و مؤسسه مزبور مکلف است در آمدهای مذکور را بحساب درآمد عمومی واریز کند.

تبصره ۵۲- بمنظور تأمین خدمات فوری پزشکی (اورژانس) اجازه داده میشود سازمان تأمین خدمات درمانی برای انجام خدمات مزبور کری بوجود آورد و برای اجرای این وظیفه همه ساله اعتبار لازم در بودجه کل کشور تأین و بصورت کمک بسازمان مزبور پرداخت شود. آئین نامه اجرایی لازم حداکثر طرف شمامه بنا به پیشنهاد وزارت رفاه اجتماعی با جلب نظر وزارت بهداری و سازمان امور اداری واستخدامی کشور تهیه و بصورت هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۵۳- به وزارت کار و امور اجتماعی اجازه داده میشود مرآکر تعلیمات حرفه‌ای خود را از نظر مالی و اداری و استخدامی و تجهیزاتی، بطور مستقل زیرنظر هیئت‌های امناء که به پیشنهاد وزرکار و امور اجتماعی بصورت شورای اعیالی کارآموزی خواهد رسید اداره نماید. آئین نامه‌های مالی و معاملاتی و اداری و استخدامی مرآکر مذکور نیابهای پیشنهادوزیر کار و امور اجتماعی حسب‌تعداد بتأیید وزارت امور اقتصادی و دارائی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور میرسد و بصورت شورای اعالی کارآموزی موقع اجرائگذاره خواهد شد.

اعتبارات موردنیاز این مرآکر هرسال بصورت کمک در بودجه وزارت کار و امور اجتماعی پیش‌بینی و در اختیار مرآکر مزبور قرار خواهد گرفت.

تبصره ۵۴- طبع و نشر مجلات، نشریات و کتب خاص فرهنگی وزارت فرهنگ و هنر از شمول مفاد تبصره ۶۰ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور مستثنی است.

تبصره ۵۵- از اول سال ۱۳۵۴ مفاد ماده واحده قانون توسعه شبکه‌های تلویزیونی در شهرستانها مصوب تیرماه ۱۳۴۹ در باره دستگاههای گیرنده تلویزیونی

جلسه ۲۰۸۴

مذاکرات مجلس شورای ملی

صفحه ۲۱

تبصره ۵۶- به دولت اجازه داده میشود تمام یا قسمی از اعتبارات عمرانی را که به صورت وام به بانکهای تخصصی دولتی پرداخت شده و یا میشود بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی و سازمان برنامه و بودجه و تأییدشورای اقتصاد بعنوان افزایش سرمایه دولت در بانکهای مذکور منظور دارد.

تبصره ۵۷- سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی موظف است در مرور کلیه وامها و اعتبارات اعطایی به دولتها و مؤسسات خارجی و بین‌المللی تأیید در صد بابت هزینه‌های مدیریت در نرخ بهره وامهای مذکور منظور نماید. وجود حاصل از این محل در حساب جداگانه در خزانه داری کل نگهداری خواهد شد و برطبق بودجه‌ای که به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارائی و تأییدشورایی مرکاز وزیران امور اقتصادی و دارائی، امور خارجی و رئیس سازمان برنامه و بودجه بتصویب نخست وزیر خواهد رسید بوسیله سازمان مزبور برای هزینه‌های مربوط به امور سرمایه گذاری در خارج کشور بودجه‌ای استفاده قرار خواهد گرفت. مصرف این وجوه منحصرآ تابع مقرراتی است که به تصویب شورای مذکور برسر. مانده درآمد مذکور در پیابان هر سال بعد منتقل میشود و برای مصارف موضوع این تبصره قابل استفاده است.

تبصره ۵۸- به دولت اجازه داده میشود ظرف پنجمان تا مبلغ سه میلیارد ریال بمنظور تهیه محل ملکی و ساختمان و تکمیل و تجهیز و تعمیر نمایندگیهای سپاهی، کنسولی، اقتصادی، فرهنگی و سایر نأسیفات مورد نیاز دولت در خارج از کشور بر ترتیب زیر:

- ۱ - برای خرید زمین - ساختمان - احداث ساختمان مبلغ دو میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال.
- ۲ - برای تکمیل و تعمیرات اساسی مبلغ پانصد میلیون (۰۰۰/۰۰۰/۵۰۰) ریال.
- ۳ - برای تجهیز ساختمان مبلغ پانصد میلیون (۰۰۰/۰۰۰/۵۰۰) ریال.

از محل درآمد عمومی و بار عایت مقررات مربوط به بودجه و مبالغ استفاده شده هرسال را در بودجه اصلاحی همان سال یا بودجه سال بعد منظور نماید.

تبصره ۵۹- الف - بوزارت آموزش و پرورش

مسئول دستگاه اجرایی در محل و ذیحسب طرح‌های عمرانی محل تشکیل خواهد شد و وظائف مقرر در ماده هزبور را انجام خواهد داد.

تبصره ۶۰- به بانک مرکزی ایران اجازه داده میشود اعتبار اسناد خدمات و کالاهای وارداتی مورد تقاضای وزارت خانه‌های اهم مؤسسات دولتی و وابسته‌های دولت و شرکت‌های دولتی را در صورت اعلام سازمان برنامه و بودجه مساعیر پیش‌بینی اعتبار لازم در بودجه سال یا سالهای بعد بدون دریافت آن قسمت از بهای خدمات و کالاهای موضوع سفارش که در سال یا سالهای بعد باید بفروشند پرداخت شود افتتاح نماید.

تبصره ۶۱- الف - وزارت آموزش و پرورش مکلف است گزارش عملکردی و عملیات اعتبارانی را که به مناطق آموزش و پرورش اختصاص داده شده است پس از پایان هرسال به سازمان برنامه و بودجه تسلیم دارد.

ب - وجود حاصل از صرفه جویی اعتباراتی که برای هزینه‌های جاری در اختیار مناطق آموزش و پرورش گذاشته میشود بر اساس ضوابطی که وزارت آموزش و پرورش تعیین و ابلاغ خواهد کرد در همان منطقه بمصرف میرسد و مراتب از طبقه وزارت آموزش و پرورش باطلاع سازمان برنامه و بودجه خواهد رسید.

تبصره ۶۲- در تبصره ۵ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور عبارت «و یا جبران کسر هزینه‌های جاری» بعداز عبارت «مورد نیاز» علاوه میشود.

تبصره ۶۳- اعتباراتی که برای خرید فرش و سایر اشیاء ترزیتی مورد نیاز نمایندگیهای اقتصادی خارج کشور در بودجه وزارت امور اقتصادی و دارائی منظور است طبق مقررات قانون خرید فرش و سایر اشیاء ترزیتی موردنیاز نمایندگیهای سیاسی شاهنشاهی خارج کشور قابل مصرف خواهد بود.

تبصره ۶۴- خریدزینی از محل اعتبارات مصوب در بودجه عمومی در صورتی مجاز است که اعتبار آن بطور مشخص در موافقت نامه طرح عمرانی یا فعالیت مربوط بودجه دستگاه اجرایی منکس گردد و ترتیب پرداخت بهای آن مورد تأیید سازمان برنامه و بودجه باشد.

اجازه داده میشود در اجرای فرمان آموزش رایگان، اراضی و ابیه و تجهیزات مدارس غیر دولتی مشمول فرمان را بجا راه بگیرد و یا در صورت توافق، این مدارس همچنین ساختهای استیجاری مدارس دولتی را خریداری نماید و بهای آنرا براساس قیمت عادله طبق نظر کارشناس رسمی تقاضای اینها که حداکثر این بیان مذکور را با احتساب بهره ای معادل بالاترین بهره اوراق فرضه در تاریخ خرید و با معافیت مالیاتی شامل آنها تعهد پرداخت کند. در هر حال آن قسمت ازها که نقداً باید پرداخت شود تا ده میلیون ریال بها از بسته در صد ها و نسبت بسازاد بر آن از ده درصد بها کمتر خواهد بود. اراضی مورد نیاز برای طرحهای عمرانی وزارت مذکور نیز مشمول حکم قسمت اخیر تبصره ۷۷ خواهد بود.

ب - بدولت اجازه داده میشود بهای نقدي اراضي و ابیه اي را که بشرح فوق بوسيله وزارت آموزش و پرورش خريداري میشود به پيشنهاد وزارت آموزش و پرورش و تأييد وزارت امور اقتصادي و داراني و سازمان برنامه و بيرون راه آنرا در بودجه اصلاحي همان سال باقسط و بهره آنرا در بودجه اصلاحي همان سال پرداخت کند.

ج - در صورتیکه محل مدارس غیر دولتی مشمول فرمان مذکور استیجاری يا واگذاری باشد وزارت آموزش و پرورش قائم مقام مستاجر يا انتقال گيرنده خواهد بود.

تبصره ۷۷-۱- بندب و بندرج تبصره ۷۷ قانون بودجه اصلاحي سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور بشرط این حکم از اویل سال ۱۳۵۴ کل کشور از تنفيذ تصوره شد.

تبصره ۷۷-۲- از اویل فوردين ماه ۱۳۵۴ کل بحقوق بازنشستگي و وظيفه از کارآفاذگي و وظيفه و مستمری و راث و شهری و مستمری افران و درجه داران و افراد و هم دیفان شهربانی کشور و مأموران واحد خدمات عمومی شهری کشور در روز اتخاذ ها مؤسسات دیگر که بموجب قوانین و مقررات مربوط قابل پرداخت است و تغيرات آنی آن نتاماً از صندوق بازنشستگی شهربانی کشور که در بانک سپه ايجاد میگردد در پرداخت خواهد شد. هر گونه مطالبات و دیون و تهدادات صندوق بازنشستگی کشوری در مورد طبقات فوق کلا به صندوق بازنشستگی شهربانی کشور منتقل و اعتبار لازم برای اجرای آن تبصره همه ساله در قوانین بودجه پیش بینی خواهد شد.

و امور اجتماعی تا پایان سال ۱۳۵۳ بقوت خود باقی است و از اویل سال ۱۳۵۴ معاذل پنجاه در صدارت یک درصد مذکور در اختیار وزارت کار و امور اجتماعی و پنجاه در صد بقیه در اختیار وزارت رفاه اجتماعی و پنجاه در صد بقیه در اختیار وزارت رفاه اجتماعی گذارد و میشود که بعنوان درآمد اختصاصی بمصرف انعام برنامه های رفاهی برسد.

از آبتدای سال ۱۳۵۵ ماده ۴۱ قانون بيمه های اجتماعی لغو میگردد و اعتبار لازم از محل درآمد عمومی تأمین خواهد شد.

تبصره ۷۸- تازمانیکه اعتبار فوق العاده شغل موضوع ماده ۳۸ قانون استخدمنامه کشوری در بودجه کل کشور پیش بینی شده است فوق العاده مزبور باراعیت مقررات مربوط از محل اعتبار وزارت تخانه ها و مؤسسات دولتی برای پرداخت مزایای مستمر قبل پرداخت است.

تبصره ۷۹-الف- در بند الف تبصره ۱۷ قانون منتم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور و در قسمتهای ۱ و ۲ بند الف تبصره ۷۵ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور عبارت «با فوق العاده شغل» از اویل سال ۱۳۵۴ حذف میشود.

ب - در تبصره ۵۲ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور عبارت «با فوق العاده شغل» از اویل سال ۱۳۵۴ حذف میشود همچنین عبارت «فوچ العاده مخصوص قضائی یا از تاریخی که به پيشنهاد وزارت دادگستری بصوب شورای حقوق و دستمزد مبرد چیزی میشود.

تبصره ۸۰-وزارت تخانه ها و مؤسسات دولتی میتوانند در مواردی که ساعت رسمی کار آنها ایجاب میکند که مستخدمین آنان در محل خدمت غذا صرف کنند قسمتی از هزینه های مربوط را از اعتبار خود پرداخت نمایند. آئین نامه لازم برای اجرای آن تبصره توسط وزارت امور اقتصادي و دارانی و سازمان امور اداری واستخدامی کشور تنظیم و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجراء گذارده میشود.

تبصره ۸۱- نحوه و میزان اعطای کمکهای غیر نقدی بكلیه مستخدمین رسمی و پیمانی وزارت تخانه ها و مؤسسات دولتی مشمول قانون استخدام کشوری و مستخدمین رسمی بازنشسته یا موظف و همچنین وزارت واستخدامی کشور تنظیم و پس از تصویب هیئت وزیران مستخدمین متوفی که حقوق وظیفه آنان از صندوق

حکم این تبصره شامل بازنشستگان و وظیفه بگیران و مستمری بگیران همچنین انظامی راه آهن و هوابیانی کشوری و گمرکات و بنادر و کشتیرانی و وراث آنان مربوط به قبل از جراحت ای قانون ضمیمه شدن واحد های مزبور به شهریانی کشور مصوب سال ۱۳۴۶ و همچنین عائله برسنل اخراجی شهربانی کشور نیز خواهد بود. از تاریخ اجرای آن تبصره، تبصره ۶۶ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشورلغو میشود.

دستور العمل اجرای آن تبصره توسط شهربانی کشور نهیه و به تصویب وزارت جنگ خواهد رسید.

تبصره ۷۵- مستخدمین شاغل در بیمارستانهای معندا و بیماران روانی که در اثر اجرای ای قانون تشکیل و وزارت رفاه اجتماعی بوزارت مزبور منتقل شده اند با منع توان بخشی منتقل میگردند و از نظر استخدامی مشمول مقررات قانون واگذاری بیمارستانهای وزارت بهداری مصوب سال ۱۳۵۰ خواهد بود.

تبصره ۷۶- بدانشگاه فردوسی اجازه داده میشود تازمانیکه اداره امور بیمارستانهای شاهرباز و مستمریه آستان قدس رضوی، طبق قرارداد منعقده بین آستان قدس رضوی و دانشگاه فردوسی از وظایف دانشگاه نامبرده میباشد، حقوق و مزایای کارکنان این بیمارستانهار معادل حقوق و مزایای سایر کارکنان هفت از آنها که در دانشگاه و بیمارستانهای وابسته آن کارمنکتبه تبعیض هست امنی دانشگاه مزبور از محل اعتبارات خود پرداخت و کسر اینها را بصندوق بازنشستگی آستان قدس رضوی واریز و علاوه براین با استفاده از اعتمارات خود ساخته انها موردنیاز برای توسعه امور درمانی را در محل بیمارستانهای نامبردها حداث نمایند.

تبصره ۷۷- از اویل سال ۱۳۵۴ حقوق بازنشستگی و وظیفه از کارآفاذگی و وظیفه و مستمری و راث و شهری و مستمری افران و درجه داران و افراد و هم دیفان شهربانی کشور و مأموران واحد خدمات عمومی شهری کشور در روز اتخاذ ها مؤسسات دیگر که بموجب قوانین و مقررات مربوط قابل پرداخت است و تغيرات آنی آن نتاماً از صندوق بازنشستگی شهربانی کشور که در بانک سپه ايجاد میگردد در پرداخت خواهد شد.

تبصره ۷۸- مفاد ماده ۴ قانون بيمه های اجتماعی در مورد پرداخت یک درصد از حق بيمه وصولی بوزارت کار

بازنشستگی کشوری پرداخت میشود همچنین مستخدمین رسمی که بموجب قانون اگزاری بیمارستانهای وزارت بهداری جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران و جمعیت کمل بجذامیان منتقل شده و خواهد شد از محل اعتباراتی که همه ساله در بودجه کل کشور منظور میگردد طبق آئین نامه ای تعین خواهد شد که به پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی کشور تصویب هیئت وزیران میرسد.

تبصره ۸۳۶ - اجازه داده میشود :

الف - از اول سال ۱۳۵۴ در اجرای ماده ۳۳ قانون استخدام کشوری شریب جدول حقوق موضوع ماده ۳۲ قانون مذکور بمیزانی که بنای پیشنهاد دولت به تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی و کمیسیونهای استخدام مجلسین خواهد رسید تعین و تفاظت حاصل از این افزایش از محل اعتبار مربوط پرداخت شود .

۵ - از اول سال ۱۳۵۴ بحقوق بازنشستگی و وظیفه از کار افتادگی و وظیفه و راث دارندگان پایه های قضائی که تا پایان سال ۱۳۵۳ بازنشسته یا موظف یا فوت شده یا بشوند بمیزانی که به پیشنهاد دولت تصویب کمیسیونهای مذکور در بند الف خواهد رسید اضافه شود .

۶ - افزایش ناشی از اجرای بند "ج" و "د" از صندوق بازنشستگی کشوری پرداخت خواهد شد .

تبصره ۸۴۶-الف. اعتبارات سرمایه گذاری دولت در طول برنامه پنجم عمرانی که از اول فوریه ماه ۱۳۵۲ آغاز گردیده و تا پایان سال ۱۳۵۶ ادامه خواهد یافت مبلغ دو هزار و هشتصد و چهل و هشت میلیارد و یکصد میلیون ریال افزایش داده میشود .

ب - از اول سال ۱۳۵۴ حقوق دارندگان پایه های قضائی بمیزانی که بنای پیشنهاد دولت تصویب کمیسیونهای مذکور در بند الف خواهد رسید تعین و افزایش حقوق ماه اول که به پایه قضائی مربوط نلیک میگردد پفع صندوق بازنشستگی کشوری کسر گردد .

ج - از اول سال ۱۳۵۴ در اجرای ماده ۹۸ قانون استخدام کشوری بحقوق بازنشستگی و وظیفه از کار افتادگی و وظیفه و راث دارندگان پایه های قضائی که تا پایان سال ۱۳۵۳ بازنشسته یا موظف یا فوت شده یا بشوند حقوق بازنشستگی کشوری پرداخت شده پنجم عمرانی کشور اجراء نماید .

ب - بکمیسیونهای برنامه مجلسین اجازه داده میشود که اصول و هدفها و برنامه های اجرائی برنامه پنجم عمرانی را که تحت عنوان خلاصه برنامه تجدید نظر شده پنجم عمرانی کشور اجراء نماید .

(و ب) (و ث) ماده ۲۴ قانون استخدام کشوری و دارندگان پایه های قضائی و اعضا های هیئت آموزشی و پژوهشی دانشگاهها و مؤسسات عالی علمی دولتی که تابع مقررات نظرشده پنجم عمرانی کشور تقدیم مجلس شورای ملی میشود و ارقام مربوط بر سرمایه گذاری را بر حسب امور و فصل و برنامه بررسی و تصویب نماید .

ج - مدت رسیدگی و تصفیه حسابهای برنامه های عمرانی گذشته موضع ماده ۶ قانون برنامه عمرانی پنجساله پنجم تا پایان سال ۱۳۵۶ تمدید میگردد .

کل کشوری با حکم این بند (هر کدام که موجب افزایش پیشنهاد حقوق بازنشستگی یا وظیفه آنان بشود) خواهد بود .

و پرداخت خواهد شد به نحوی که مجموع حقوق فوق العاده شغل پرستی مذبور بست در حد از مجموع حقوق و مزایای مستمر یا فوق العاده شغل مستخدمین همراه مشمول قانون استخدام کشوری به تشخيص شورای حقوق و دستمزد بیشتر باشد .

تبصره ۹۰ - عبارت زیر به تبصره ماده ۴۷ قانون اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۴/۱۲/۱۳۵۲ اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم در بودجه ۴۷ ماده ۹۰.

حکم این تبصره از تاریخ اول فوریه ماه ۱۳۴۹ بهراست .

تبصره ۹۱ - در مورد اموال غیر مقول که از طرف دستگاههای دولتی انتقال قطعی یافته و معامله باشد و اقتضت دولت اقامه یافسخ شده یامیشود مالیاتها و حقثبت و بقایای ثبتی و حق تبر اسناد و عوارض وصول شده از معاملین و انتقال گیرندگان بعدی بنای پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی و تصویب هیئت وزیران با استفاده از تدریجی است .

تبصره ۹۲ - شمول قانون هیئات امنیتی مؤسسات عالی علمی دولتی و قانون اصلاح پاره ای از مواد قانون هیئت های امنیتی مؤسسات عالی علمی دولتی درباره دانشگاهها که غیردولتی حسب موردنoot به اجازه تولیت عظمی اعلیحضرت همایون شاهنشاهی باری است عالیه خواهد بود . تشخیص غیر دولتی بودن دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی به پیشنهاد وزارت علوم و آموزش عالی و تصویب هیئت وزیران خواهد بود .

تبصره ۹۳ - بدلت اجازه داده میشود با توجه به تبصره ۴۷ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور دو قطعه زمین پلاک ۶۱۹۰/۶۹۳۳-۶۹۳۳/۱۰۲۳۷ بمساحت نهصد و هشتاد متر مربع و پلاک ۶۹۳۳-۶۹۳۳/۱۰۲۳۷ بمساحت چهار هزار و دویست و هیجده مترا مربع واقع در بخش دو تهران را به عنان بها و بهره و شرایط که در مورد اراضی مذکور در تبصره فوق تصریح شده است از مالک بمالکان که مورد موافقت آنها قرار گرفته خزینه داری نماید و مالیات و عوارض نوسازی را از تاریخ ۴/۲/۱۳۴۸ که تاریخ استفاده سازمان را دیو تلویزیون ملی ایران می باشد در صورتی که مالکیها مالکان پرداخته باشند مترداده دارد . پرداخت مربوط باین تبصره و همچنین اضافه بهره متعلق به معامله موضع تبصره ۴۷ فوق الذکر

تبصره ۸۵۵ - معافینهای مالیاتی موضوع بند ۷ ماده ۲ و قسم آخر تبصره ۳ ماده ۱۱۶ و بند ۴ ماده ۱۸۳ - قانون مالیات های مستقیم شامل جمعیت خیریه فرج پهلوی نیز می باشد . حکم این تبصره از تاریخ اجرای قانون مالیات های مستقیم مجری خواهد بود .

تبصره ۸۶۶ - بشرط ملی نفت ایران اجازه داده میشود در موارد استثنایی که بعلت سنگین بودن میزان سرمایه گذاری برگشت سرمایه را بطور معقول دردست مقرر در جزو بند ۳ ماده ۳ قانون نفت میسر نمایند و با ماهیت و مقتضیات طرح ایجاب نماید مدت طولانی تری را با تصویب هیئت وزیران برای شرکت قبول کند .

تبصره ۸۷۶ - بدلت اجازه داده میشود آنکه از اراضی عباس آباد را که بموجب قانون اجرای برنامه نو سازی عباس آباد مصوب ۱۳۵۰/۳ و سایر مقررات موضوعه شرکت توسعه عباس آباد تعلق گرفته یامیگردد و مورد نیاز سازمانهای دولتی است به پیشنهاد سازمان برنامه بودجه و نویسندگی و سازمان اقتصادی و دارائی پس از تصویب هیئت وزارت امور اقتصادی و نموده بهای آنرا بر اساس مقررات مذکور در قانون مزبور و یا سایر قوانین موضوعه بابت بدھی شهوداری پایاخت بدلت (موضوع اوراق قرضه عباس آباد) محاسب بود .

تبصره ۸۸۶ - اجازه داده میشود، به منظور بهبود امور مربوط بتوزیع کالاهای اساسی مورد نیاز عمومی و بکنترل نرخهای آن تامعادل یک در هزار ما باتفاقات قیمت خرید و بهای فروش کالاهای مزبور را که میزان آن در هرسال به پیشنهادوزارت بازار گانی و تأیید سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارائی مشخص میگردد بموجب آئین نامه و ترتیبی که تصویب هیئت وزیران خواهد رسید بمصرف بر سرو بهزینه قطعی منظور گردد .

تبصره ۸۹۶ - از اول سال ۱۳۵۴ ضریب جداول حقوق بر سری نیروهای مسلح شاهنشاهی همواره عبارت است از ضریب حقوق کارمندان مشمول قانون استخدام کشوری به اضافه بیست درصد .

فرق العاده شغل پرستی نیروهای مسلح شاهنشاهی طبق آئین نامه ای که به تصویب وزارت جنگ میرسد تعین

محمدعلی آموزگار - احتشامی - رامبد - فخر طباطبائی -
فصائلی - ظفر - شیخ رضائی - سمیعی - کشفی -
دکتر رئیسی - رهبر - دکتر سعید حکمت - دکتر محققی -
نجد شیانی - اسماعیل خزیمه - دکتر شریف امامی -
رئیس. جناب آقای نخست وزیر بفرمائید.

نخست وزیر (امیر عباس هویدا) - جناب آقای رئیس، از رأی قاطع مجلس، هرچند رأى مختلف هم داشت، بسیار مشکرم. همانطوری که در موقع تقدیم بودجه عرض کردم دولت وظیفه خودش می‌داند این

بودجه‌ای را که بررسی کردید و تصویب فرمودید بنحو احسن پیاده کنند (احسن) این خودش نماینده کارهای بسیار عظیم خواهد بود و امیدوارم با این عرباضی که امروز در روز ۱۵ بهمن اینجا می‌کنم، که برای ما یک روز مقدس است (صحیح است). روزی است که مثل همشۀ خدواند متعال شاهنشاه ما را ذرف کتف حمایت خودش حفظ کرد (صحیح است). روزی است که بودجه تصویب شده دولت را به او می‌دهید و واقعاً امروز، روز مهمی است. همین بدست آوردن يك پیشرفت سریعتر.

سعادت بیشتر برای مملکت و ملت ایران دولت هم وظایفش را انجام خواهد داد (احسن) اطمینان دارم در موقعیکه بودجه سال ۱۳۵۵ را تقدیم خواهم کرد گزارش پیشرفت کارهای انجام شده سال ۱۳۵۴ را بایز تقدیم خواهم کرد (احسن). از جناب آقای رئیس، خانمها و آقایان، رؤسای کمیسیونها و تمام افرادی که روز و شب برای آماده کردن این بودجه زحمت کشیدند و بودجه را خیلی زودتر از آخر سال بررسی و تصویب کردند مشکرم (احسن).

۶- **تقدیم لایحه تشکیل سازمان تأمین خدمات رفاهی، بویله آقای دکتر شیخ الاسلامزاده وزیر رفاه اجتماعی**

رئیس. آقای دکتر شیخ الاسلامزاده بفرمائید.

دکتر شیخ الاسلامزاده (وزیر رفاه اجتماعی) - جناب آقای رئیس، نماینده کان محترم.

افتخار دایم اولین لایحه وزارت رفاه اجتماعی را که براساس فرمان شاهنشاه آریامهر رهبر خرمدند

ملت ایران تنظیم گردیده است تقدیم قوه مقننه به نایم.

بموجب فرمان شاهنشاه آریامهر که اخیراً

رئیس. - لایحه بکمیسیونهای مربوط ارجاع
می‌شود.

**۹- طرح و تصویب گزارش کمیسیون دادگستری
راجعت به حمایت خانواده و ابلاغ به دولت**

رئیس. گزارش کمیسیون دادگستری راجع به حمایت
خانواده مطرح است قرائت می‌شود.

(شرح زیرقرائت شد)

گزارش از کمیسیون دادگستری به مجلس شورای ملی
کمیسیون دادگستری در جلسه دوم بهمن ماه ۱۳۵۳

با حضور آقای هژمندی معاون وزارت دادگستری
اصلاحات مجلس سنای در مورد لایحه شماره ۸۸۴۶
۵۲/۴/۱۹ دولت راجع بقانون حمایت خانواده را
مطرح و با اصلاحات آن مجلس موافقت و لایحه را
تصویب کرد.
اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم
میدارد.

قانون حمایت خانواده

ماده ۱- بکلی اختلافات مدنی ناشی از امر زناشویی
و دعوای خانوادگی و امور مربوط به صغار از قبل
نصب و عزل قیم وضم امین در دادگاه‌های شهرستان
و در نقاطی که دادگاه شهرستان نباشد در دادگاه
بخش رسیدگی می‌شود رسیدگی با مرور مذکور در تمام
مراحل دادرسی بدون رعایت تشریفات آئین دادرسی
مدنی خواهد بود.

ماده ۲- مظنو از دعوای خانوادگی دعوای
مدنی بین هر یک از زوجین و شوهر و فرزندان و جد پدری
و وصی و قیم است که از حقوق و نکالیف مقرر در کتاب
هفتم در نکاح و طلاق (منجمله دعوای مربوط به جهیزیه
و مهرن) و کتاب هشتم در اولاد و کتاب نهم در خانواده
و کتاب دهم در حجر و قیمومت قانون مدنی همچنین
از موارد ۱۰۰۵ و ۱۰۰۶ و ۱۰۲۸ و ۱۰۲۹ و ۱۰۳۰
مذکور و مواد مربوط در قانون امور حسی ناشی شده
باشد.

ماده ۳- دادگاه میتواند هر نوع تحقیق و اقدامی
را که برای روشن شدن موضوع دعوای و احراق حق
لازم بداند از قبیل تحقیق از گواهان و مطلعین واستمداد

رفاهی در تهران و مراکز استانها در صورتی میتواند از
کمکهای مستقیم سازمان خدمات رفاهی استفاده کند
که حداقل ده سال در این نقاط ساکن بوده باشند و یا
به محل سکونت سابق خود مراجعت نمایند و این ضابطه
سبب خواهد شد که افراد و خانواده‌های نیازمند برای
استفاده از این کمکهای پایه خواهد شد و با مردم این انتقام از
نیازمند و مطمئن باشند که برنامه‌های انسانی و نوع درست
دولت که ملهم از نیاز بشردوستانه شاهنشاه آریامهر است
بتنربیج در اقصی نقاط مملکت بمرحله اجراء گذاشته
می‌شود. **متشکرم (احسن).**

رئیس. - لایحه بکمیسیونهای مربوط ارجاع
می‌شود.
**۷- تقدیم اساسنامه شرکت سهامی مجتمع صنعتی
کوشش لرستان و اساسنامه شرکت سهامی
پرورش و تولید کوشش بوقلمون بویله آقای
همایونفر معاون وزارت کشاورزی
و منابع طبیعی**

رئیس. آقای همایونفر بفرمائید.

همایونفر- با اجازه مقام معظم ریاست اساسنامه
شرکت سهامی مجتمع صنعتی کوشش لرستان و شرکت
سهامی پرورش و تولید کوشش بوقلمون را برای تصویب
کمیسیونهای مربوط تقدیم می‌کنم و تقاضای تصویب آن را
دارم.

رئیس.- اساسنامه‌ها بکمیسیونهای مربوط ارجاع می‌شود.

**۸- تقدیم لایحه اساسنامه شرکت سهامی موکز
خانه‌های ایران، بویله آقای غلام رضا کیانپور
وزیر اطلاعات و جهانگردی**

رئیس.- آقای کیانپور بفرمائید
غلام رضا کیانپور (وزیر اطلاعات و جهانگردی) -

جناب آقای رئیس مجلس شورای ملی
در اجرای تبصره ماده ۴ قانون تشکیل وزارت
اطلاعات و جهانگردی و بنیان‌گذارنی پیش‌رفتها
و تحولات و تبدل کشور بخارجیان از طریق
ایجاد خانه‌های ایران در خارج از کشور اساسنامه
شرکت سهامی مرکز خانه‌های ایران را به پیوست تقدیم
و تقاضای تصویب آنرا در کمیسیونهای مربوط مجلسین
دارد.

شرف‌دور بیافته است دولت موظف بوده است که
بنظرور تأمین حداقل هزینه‌نگی برای معلومین غیرقابل

توان بخشی و خانواده‌های که سربرست آنها فوت
نموده یا بعلت بیماری و یا از کار افتادگی و یا عذر دیگر
 قادر به تأمین تمام یا قسمی از هزینه‌های ضروری خود
نیستند هرچه زودتر لایحه قانونی لازم را تهیه کند و پس
از تصویب مراجع قانونگذاری بمرحله اجراء در آورد
(احسن).

فرمان همایونی يك گام تاریخی است در راه
احیاء معیارهای انسانی در جامعه پرتحرک و اقبالی ما .

خوشبختانه با رهبریهای مدبرانه شاهنشاه آریامهر
چه ازالحاظ ثبات سیاسی و امنیت داخلی و خارجی و چه
از نظر شکوفایی اقتصادی موجبات و امکاناتی برای
ملکت فراهم آورده است که دولت قادر است برنامه
های گسترده و همه‌جانبه‌ای را برای تأمین رفاه همگانی
طرح و اجراء کند در اینموقع که این لایحه مهم اجتماعی
را تقدیم قوه مقننه می‌کنم لازم میدانم باستحضر
نماینده کان محترم برسانم که سیاست کلی رفاهی دولت
حسب الامر شاهنشاه آریامهر اینستکه کوشش منماید از
طریق تعییم بیمه‌های اجتماعی کلیه ساکنان کشور را
زیرپوشش انواع بیمه‌های درمانی و بازنشستگی و از
کارافتدگی و بیکاری و جوادی و غیره قرار دهد
بنحوی که هیچ‌گونه رویداد طبیعی و اتفاقی رفاه زندگی
و تأمین حداقل بیشتر و نیازهای مادی و معنوی خانواده
ایرانی را مختل نسازد (آفرین).

لیکن تا زمانی که انواع بیمه‌ها تسام ساکنان

کشور را زیر پوشش خود نگرفته است وزارت رفاه
اجتماعی مأموریت دارد با فراهم آوردن تشکیلات و
 مؤسسات و نیروی انسانی لازم و دریافت اعتبارات با
 اجرای برنامه‌های که بکمک کارشناسان و صاحب‌نظران
 بررسی و تدوین شده بیاری آن عده از همینها ممکن است
 بعلت بیماری و یا از کار افتادگی و یا عذر دیگر قادر به
 تأمین تمام یا قسمی از هزینه زندگی خود نیستند و یا
 نیازهای مادی و معنوی دیگری دارند بشتايد.
 اصل مهم دیگری که در زمینه شرایط کمکهای رفاهی
 مورد توجه قرار گرفته اینست که افراد مشمول خدمات

از مددکاران اجتماعی وغیره بهتر طریق که مقتضی باشد
آنچند دهد. **دادگاه هریک از طرفین را که بیپساعت**

ماده ۵۴.- **دادگاه هریک از طرفین بنظر داور معتبر بوده** یا
در موضع مقرب جوابی ندهد یارآی داور معاشر قوانین موجود
حق باشد **دادگاه بموضع رسیدگی نموده حسب مورد**
رأی مقتضی یا گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد
کرد.

ماده ۵۵.- **دادگاه زن و شوهر دعاوی ناشی از اختلاف**
خانوادگی را علیه یکدیگر طرح نمایند **دادگاهی که**
دادخواست مقدم با آن **داده شده صلاحیت رسیدگی**
خواهد داشت و **هرگاه دو یا چند دادخواست در یکروز**
بدادگاه تسلیم شده باشد **دادگاه حوزه محل اقامت زن**
صالح بررسیدگی خواهد بود.

ماده ۵۶.- **دادگاه نکاح و طلاق** بیک تا سه داور ارجاع نماید
همچنین **دادگاه در صورتیکه مقتضی بداند رأساً نیز**
صلاحیت رسیدگی دارد و اگر **طرفین مقیم خارج**
باشند **دادگاه شهرستان تهران صلاحیت رسیدگی**
خواهد داشت.

ماده ۵۷.- **دادخواست** در موارد مذکور در این قانون اگر طرفین
اختلاف، مقیم خارج از کشور باشند میتوانند **دادگاه**
با مرجع صلاحیتدار محل اقامت خود نیز مراجعه نمایند.

ماده ۵۸.- **در موارد زیر زن یا شوهر حسب مورد**
میتواند از **دادگاه تقاضای صدور گواهی عدم امکان**
سازش نماید و **دادگاه در صورت احراز آن موارد**
گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

۱۳. در صورت عقیم بودن یکی از زوجین **تقاضای طرف**
دیگر همچنین در صورتیکه زوجین از جهت عوارض
و خصوصیات جسمی نتوانند از یکدیگر صاحب اولاد
شوند.

۱۴- در مورد غایب مفقود الایثربار عایت مقررات
ماده ۱۰۲۹ قانون مدنی.

تصوره- **طلاقی که بمحض این قانون و براساس**
گواهی عدم امکان سازش واقع میشود فقط در صورت
توافق کتبی طرفین در زمان عده قابل رجوع است.

ماده ۵۹.- **در مورد ماده ۴ قانون ازدواج هرگاه**
یکی از طرفین عقد بخواهد و کلت خود در طلاق استفاده
نماید باید طبق ماده قبل **دادگاه مراجعته کند** و **دادگاه**
در صورت احراز تخلف از شرط گواهی عدم امکان سازش
 الصادر خواهد کرد.

ماده ۱۰.- اجرای صبغه طلاق و ثبت آن پس از
رسیدگی دادگاه و صدور گواهی عدم امکان سازش
صورت خواهد گرفت.

مقتضی گواهی عدم امکان سازش باید تقاضانامه ای
بدادگاه تسلیم نماید که در آن علل تقاضا بطور
وجه قیدگرد. پس از وصول تقاضانامه **دادگاه رأساً** با
بوسیله داور یاداوران سعی در اصلاح بین زن و شوهر و
جلوگیری از وقوع طلاق خواهد کرد. **هرگاه** مساعی
دادگاه برای حصول سازش، پیشجده ترسد **با توجه** به ماده
۸ این قانون گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.
دفتر طلاق پس از دریافت گواهی مذکور باجرای صبغه
طلاق و ثبت آن اقدام خواهد نمود.

هر بک از طرفین عقد بدون تحصیل
گواهی عدم امکان سازش مبادرت بطلاق
نماید به حبس جنجه ای از شهmade تا یکسال محکوم
خواهد شد. همین مجازات مقرر است برای سردفتری که
طلاق را ثبت نماید.

ماده ۱۱.- دادگاه می تواند **تقاضای هریک**
از طرفین در صورتیکه صدور گواهی عدم امکان سازش
مستند بسوی رفاقت و تصور طرف دیگر باشد او را با توجه

تشخص اینکه جرم مغاییر نا حیثیت و شنوء
خانوادگی است با توجه به وضع و موقع طرفین و عرف
وموازنین دیگر بادادگاه است.

۱۳. در صورت عقیم بودن یکی از زوجین **تقاضای طرف**
طرف دیگر همچنین در صورتیکه زوجین از جهت عوارض
و خصوصیات جسمی نتوانند از یکدیگر صاحب اولاد
شوند.

۱۴- در مورد غایب مفقود الایثربار عایت مقررات
ماده ۱۰۲۹ قانون مدنی.

تصوره- **طلاقی که بمحض این قانون و براساس**
گواهی عدم امکان سازش واقع میشود فقط در صورت
توافق کتبی طرفین در زمان عده قابل رجوع است.

ماده ۹۰.- **در مورد ماده ۴ قانون ازدواج هرگاه**
یکی از طرفین عقد بخواهد و کلت خود در طلاق استفاده
نماید باید طبق ماده قبل **دادگاه مراجعته کند** و **دادگاه**
در صورت احراز تخلف از شرط گواهی عدم امکان سازش
صدر خواهد کرد.

ماده ۹۱.- **اجرای صبغه طلاق و ثبت آن پس از**
رسیدگی دادگاه و صدور گواهی عدم امکان سازش
صورت خواهد گرفت.

مقتضی گواهی عدم امکان سازش باید تقاضانامه ای
بدادگاه تسلیم نماید که در آن علل تقاضا بطور
جهة قیدگرد. پس از وصول تقاضانامه **دادگاه رأساً** با
بوسیله داور یاداوران سعی در اصلاح بین زن و شوهر و
جلوگیری از وقوع طلاق خواهد کرد. **هرگاه** مساعی
دادگاه برای حصول سازش، پیشجده ترسد **با توجه** به ماده
۸ این قانون گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.
دفتر طلاق پس از دریافت گواهی مذکور باجرای صبغه
طلاق و ثبت آن اقدام خواهد نمود.

هر بک از طرفین عقد بدون تحصیل
گواهی عدم امکان سازش مبادرت بطلاق
نماید به حبس جنجه ای از شهmade تا یکسال محکوم
خواهد شد. همین مجازات مقرر است برای سردفتری که
طلاق را ثبت نماید.

ماده ۹۲.- دادگاه می تواند **تقاضای هریک**
از طرفین در صورتیکه صدور گواهی عدم امکان سازش
مستند بسوی رفاقت و تصور طرف دیگر باشد او را با توجه

بوضع وسن طرفین و مدت زناشویی پرداخت مقرری ماهانه متناسبی درحق طرف دیگر محکوم نماید مشروط باینکه عدم بضاعت متفاضل استطاعت طرف دیگر محزب باشد. پرداخت مقرری مذکور در صورت ازدواج مجدد محکوم لهای بعد درآمد کافی برای اویا کاهش در آمد باعسرت محکوم علیه ساغوت محکوم له بحکم همان دادگاه حسب مورد تقلیل یافته یا قطع خواهد شد.

درموردي که گواهی عدم امكان سازش بهجهات مندرج در بندهای ۵ و ۶ ماده ۸ صادر شده باشد مقرری ماهانه بارعایت شرایط مذکور بعمریض یا مجnoon نیز بحداکثر مبلغ مذکور محکوم خواهد کرد.

دادگاه در صورت اقتضایتواند علاوه بر مکومیت مزبور حضانت طفل را شخص دیگری و آگذار نماید.

در هر صورت حکم این ماده مانع از تعقیب متمم چنانچه عمل او طبق قوانین جزائی جرم شناخته شده باشد خواهد بود.

ماده ۱۲ - در کلیه مواردی که گواهی عدم امكان سازش صادر میشود دادگاه ترتیب نگاهداری اطفال و میزان نفقة ایام عده را بوجه بوضع اخلاقی و مالی طرفین ومصلحت اطفال معین می کند و آگر قرار شود فرزندان نزد مادر یا شخص دیگری بمانند ترتیب نگاهداری و میزان هزینه آنان را مشخص نماید. نفقة زوج از عواید و دارائی مرد و نفقة اولاد و مبلغ ماهانه مقرر در ماده ۱۱ از عواید و دارائی مرد یا زن بفرستند مگر در صورت بازنشستگی استفاده خواهد گردید. دادگاه مبلغ را کماید از عواید بدارانی مرد یا زن باهرد برای هر فرزند استبقاء گشته و طرقه اطمینان بخشی برای پرداخت نگاهداری مبکنند دادگاه همچنین ترتیب ملاقات اطفال را برای طرفین معین میکند خصوصاً ملاقات با اطفال در صورت غیبت یا نتوانیت پدر یا مادر یا تشخص دادگاه باسایر اقرباخواهد بود.

تبصره ۲ - طفول صغير تحت ولايت قهری پدره خود میباشد در صورت ثبوت حجر یا خیانت یا عدم قدرت و لیاقت او در اداره امور صغير یا غوت پدر به تقاضای دادستان و تصویب دادگاه شهرستان حق ولايت بهویک از جد پدری یا مادر تعلق می گیرد مگر اینکه عدم صلاحیت آنان احرار شود که در این صورت حسب مقررات اقدام به نصب قیم باضم این خواهد شد.

ماده ۱۳ - در هر مورد حسب اعلام یکی از والدین بااقربای طفل یادداستان اشخاص دیگر تشخيص شود که تغییر در وضع حضانت طفل ضرورت دارد (اعم از اینکه قبلات تصمیمی در این مورد اتخاذ شده باشند) و با

جنحه ای از ششماه تا یکسال محکوم خواهد شد همین مجازات مقرر است برای عاقده و سرفتر ازدواج و زن جدید که عالم بازدواج سابق مرد باشد.

در صورت گذشت همسراولی تعقیب کیفری یا الجرای مجازات فقط درباره مرد و زن جدید موقوف خواهد شد.

ماده ۱۸ - شوهرمیتواند با تأیید دادگاه زن خود را از اشتغال بهرگلی که منافی مصالح خانوادگی یا جثیت خود یازان باشد منع کند. زن نیز میتواند از دادگاه در صورتی که اختلالی در امر معیشت خانواده ایجاد نشود مرد را از اشتغال به شغل مذکور منع نماید.

ماده ۱۹ - تصمیم دادگاه در موارد زیر قطعی است و در سایر موارد فقط پژوهش پذیر میباشد.

۱- صدور گواهی عدم لامکان سازش.
۲- تعیین نفقة ایام عده و هزینه نگاهداری اطفال.
۳- حضانت اطفال.
۴- حق ملاقات با اطفال.
۵- اجازه مقرر در ماده ۱۶.

تبصره ۲۰ - در مورد بندهای ۲ و ۳ و ۴ این ماده هرگاه در وضیع طفل یا والدین یا سرپرستی که از طرف دادگاه معین شده تغیری حاصل شود که تجدید نظر در میزان نفقة یا هزینه نگاهداری یا حضانت یا حق ملاقات با اطفال را بایجاب کند دادگاه میتواند در تصمیم قبلی خود تجدید نظر نماید.

ماده ۲۰ - طرفین دعوی یا هر یک از آنها میتوانند از دادگاه تقاضا کنند قبل از ورود به ماهیت دعوی مشتمل حضانت و هزینه نگاهداری اطفال یا نفقة زن را مورد رسیدگی فوری قرار دهد و قراری در این باره صادر کند دستور موقت دادگاه فوراً بامور داجراء گذاشته نمیشود.

ماده ۲۱ - مدت اعتبار گواهی عدم امكان سازش سه ماه از تاریخ صدور است در صورتی که ظرف این مدت گواهی مذکور بدقفر طلاق تسلیم نشود از درجه اعتبار ساقط میگردد.

در صورتیکه مادر صغير شوهر اختیار کند حق ولایت او ساقط خواهد شد در این صورت اگر صغير جد بدري نداشته یا جد بدري صالح برای اداره امور صغیر نباشد دادگاه به پیشنهاد دامستان حسب مورد مادر صغير یا شخص صالح دیگری را بنونان این باقیم تعیین خواهد کرد.

امین بتشخيص دادگاه مستقل ایتحت نظر دادستان امور صغیر را اداره خواهد کرد.

ماده ۲۶ - مرد نمیتواند با داشتن زن همسر دوم اختیار کند مگر در موارد زیر:

۱- رضایت همسر اول.

۲- عدم قدرت همسر اول بایقای وظائف زناشویی.

۳- عدم تمکین زن از شوهر.

۴- ابتلای زن بجنون یا امراض صعب العلاج و در سایر موارد فقط پژوهش پذیر میباشد.

موضوع بندهای ۵ و ۶ ماده ۸.

۵- محکومیت زن وفق بند ۸ ماده ۸.

۶- ابتلای زن به رگونه اعتیاد مضر برابر بند ۹ ماده ۸.

۷- ترک زندگی خانوادگی از طرف زن.

۸- عقیق بودن زن.

۹- غائب مفقود الاثر شدن زن برابر بند ۱۴ ماده ۸.

ماده ۱۷ - متقاضی باید تقاضانامه ای در دو نسخه بدانگاه تسلیم و علل و دلائل تقاضای خود را در آن قید نماید.

یک نسخه از تقاضانامه ضمن تعیین وقت رسیدگی به همسر او بلاغ خواهد شد. دادگاه با انجام اقدامات ضروری و در صورت امکان تحقیق از زن فعلی و احراز توانائی مالی مرد و اجرای عدالت در مورد بند یک ماده ۱۶ اجازه اختبار همسر جدید خواهد داد.

به حال در تمام موارد مذکور این حق برای همسر اول باقی است که اگر بخواهد تقاضای گواهی عدم امكان سازش از دادگاه بنماید.

هر گاه مردی با داشتن همسر بدون تحصیل اجازه از دادگاه مبادرت بازدواج نماید بعضی

دفاتر طلاق پس از ائمه گواهی عدم امکان سازش از ناجیه هر یک از زوجین بطرف دیگر اختصار مینماید ظرف مهلتی که از یک ماه تجاوز ننماید برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن حاضر شود. در صورتیکه ظرف نقضای صدور اجرائیه کافی است و مأمورین اجرا مکلفند عملیات اجرائی را مادام که دستور دیگری از دادگاه صادر نشده است ادامه دهند.

ماده ۲۶۵ - مقررات این قانون در مورد بروندۀ‌های که تاکنون متنه بصدور حکم نهائی نشده است قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۲۷ - آئین نامه اجرائی این قانون را وزارت دادگستری تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بعورده اجرا خواهد گذاشت.

ماده ۲۸۵ - قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۶۶ و سایر مقرراتی که مغایر با این قانون است معجنین ماده ۲۱۴ قانون مجازات عمومی از تاریخ اجرای این قانون ملغی است.

مخبر کمیسیون دادگستری - علی احمد خورشید نیس. گزارش کمیسیون دادگستری مطرح است خانم دولتشاهی بفرمائید.

خانم دولتشاهی. با الجازه مقام ریاست، همکاران محترم، آقایان و خانمهای جای بسی افتخار و خوشوقتی است که تحت عنایت و توجهات پدر تاجدار شاهنشاه آریامهر هر روز موفق دیشوب که لوابیجی در جهت رفاه عمومی و بهبود وضع مردم و خانواده‌ها در مجلس داشته باشند چنانکه امروزیکی از این رایحه مشتمع

توسط جناب آقای وزیر رفاه تقدیم قوه مقننه گردید لابیجی اصلاحی قانون حمایت خانواده اصلاحات مهمی در آن مورد انجام گرفته است البته اگر بنده در این زمینه اظهار خوشوقتی می‌کنم و از مقامات دولت و بخصوص جناب آقای احمدی وزیر محترم دادگستری که میدانم در نقدم این لابیجی و بهبود و رعایت احوال تمام افراد خانواده

جهز حمایتی کشیده‌اند نشکر می‌کنم دلیل بر آن نیست که بنده بگویم صدر ۴۳ از نتمام مواد این لابیجی راضی و خوشوقت هستم بطور قطعی یک نکاتی هست که انشاء الله

کرده‌اند و برای اطلاع سایر خانم‌ها اعم از اینکه در مجلس هستند یاد مجامعت دیگر و بطور کلی سایر خانم‌های که در غیر از این مجامعت هستند و خواهان خواه از این قانون مستغیض می‌شوند باید عرض کنم که این قانون یکی از قوانین مترقب است درجهت حفظ حقوق خانم‌ها و بی تردید اگر یک قدری واقعی بینانه‌تر باین مفاد توجه بشود بهمین نتیجه خواهیم رسید النهایه همانطور یکدیریکی از جلسات توضیع عرض کردم خوشبختانه سیر تحولات اقتصادی و اجتماعی و فکری در این کشور طوری است که همه طبقات مختلف می‌خواهند در کمترین فاصله زمانی به حد اکثر آنچه که موردنظر شان است برسند البته جای خوشوقتی است و جای گله‌ای نیست آنچه بنده می‌خواهم عرض کنم و در جلسه قبل هم عرض کردم ما واقعاً بایستی خوشحال باشیم که توانسته‌ایم در اجرای نیات شاهنشاه چنین لابه‌ای تقدیم کنیم و به کمک نمایندگان محترم مجلس شورای ملی و مجلس سنا امروز چنین لایحه‌مقدمی از تصویب نهایی بگذردو بتواند حفظ حقوقه تمام طبقات مملکت بخصوص خانم‌ها باشد در مورد این ماده همانطور که خودتان استحضار دارید و در بیرون جلسه شفاهماً هم عرض کردم این است که در این جاتریتی ذکر نشده است اگر گفته می‌شده بهیک از جدیدری یامادر بترتیب... حق با جنابعالی بود برای اینکه دادگاه مکلف بود اولویت را قائل بشود چون ترتیب ندارد بنا بر تقاضای دادستان و تصویب دادگاه هر یک از جدیدری یا مادر را دادستان مقتضی بداند و بینهاد بکند و دادگاه تصویب بکند حق ولایت خواهد داشت بنابر این ترتیبی در اینجا نیست و جای هیچ‌گونه نگرانی ندارد چون گفته نشده به ترتیب جدیدری یا مادر که دادگاه حتماً مکلف باشد برای جدیدری اولویت قائل بشود این است بتحقیقات دادستان که کدام یک اولی واقعی هستند از این جهت فکرتان ناراحت نباشد (احسن)؛

نیس. نظر دیگری نسبت به گزارش کمیسیون نیست؟ (اطهار نشد) رأی می‌گیریم به گزارش کمیسیون دادگستری خانمهای آقایانیکه موافقند خواهش می‌کنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد لابیجی بدولت ابلاغ می‌شود.

در آینده بتوان برای اصلاح آن نیز اقداماتی کرد از آن جمله قسمی است که برای زن دوم مطلب خیلی کشدار شده است انشاء الله که در لوایح بعدی آن‌هارا اصلاح می‌کنیم و اما ایک تکه قابل ذکر موضوع ماده ۱۵ این‌لایحه است که در این جاتحول مهمی بوجود آمده که حق ولایت بمادر همداده شده است همانطور یکه اطلاع دارد مطابق مصوبه مجلس شورای ملی در اینجاذک شده بود که حق ولایت بهیک از مادر بجدیدری داده می‌شود در مجلس محترم مساوا اصلاح شده و اینجانوشه شده جدیدری یامادر جانب وزیر دادگستری عقیده دارند که ایندو دریک رذیف هستند و بترتیب نیست و هیچ‌کدام روحانی بر دیگری ندارند ولی چون این اصلاح بیش آمده و من خیلی مشکرم که ایشان این توضیع را فرمودند ولی نقدم کلمه جدیدری ممکن است باعث شود که بعضی از دادگاه‌ها ارجحیت را به جدیدری بدنه بهیک حال بندۀ خواستم تقاضا کنم که اگر صلاح میداند بیک توضیعی در اینجا بدنه چون در خارج ازما سوالاتی می‌شود و تلفنهای بسیاری در این چند روزه از طرف خانمهاییکه در این مورد گرفتاریهایی دارند شده از مخالفه است اند موضوع را برایشان روشن بکنیم برای اینکه بتوانیم توضیع جانب آقای وزیر دادگستری را بر اطلاع آن‌های سایتم بهتر است که این مورد در صور تجلیه مجلس شورای ملی ذکر بشود که رفع نگرانی از آن خانواده‌هایی که در این زمینه گرفتاریهایی دارند شده (احسن).

نیس. جانب آقای صادق احمدی بفرمائید.

صادق احمدی. (وزیر دادگستری) گرچه سرکار خانم دکتر دولتشاهی مطالی فرمودند که مفهوم شاید این بود که هنوز اصلاحات زیادی بایستی در قوانین بشود درجهت حفظ حقوق خانم‌ها بندۀ باید عرض کنم که خودشان استحضار دارند که در اجرای نیات شاهنشاه برای حفظ حقوق نیی از مردم کشور ما که خانم‌ها باشد قدم‌های زیادی برداشته شده است و قوانین مترقبی زیادی مجلس شورای اسلامی در این مورد تصویب کرده است صحیح است و اقاما لقدمات مؤثر و مقدمی شده و مسلط این اقدامات تعقیب خواهد شد ولی برای استحضار ایشان که حتماً استحضر هستند و چندین بار لایحه را قرأت

۱۰ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
کشور راجع به تأسیس شرکت راه آهن زیرزمینی
تهران و حومه و ارسال به مجلس سنای

دیس - گزارش شور دوم تأسیس شرکت راه
آهن زیرزمینی تهران و حومه مطرح است قرائت میشود.
(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون کشور
به مجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه دوم بهمن ماه ۱۳۵۳ با
حضور آقای دکتر عالیمرد معاون وزارت کشور لایحه
شماره ۵۲۹۸۲ مورخ ۱۰/۱/۱۳۵۳ دولت مربوط به
تأسیس شرکت راه آهن زیرزمینی تهران و حومه را
گزارش شوراول آن شماره ۱۴۶۸ چاپ گردیده است برای شور
باشگاهی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم
میدارد.

لایحه قانون تأسیس شرکت راه آهن زیرزمینی
تهران و حومه

۱۴۶۵ واحد - بهادری پایخت اجازه داده
میشود بمنظور احداث راه آهن زیرزمینی و تأسیسات
مربوط و بهره برداری از آن شرکت بنام شرکت راه آهن
زیرزمینی تهران و حومه تأسیس نماید. سرمایه شرکت
مزبور از طرف دولت تأمین و در اختیار شهرداری گذارده
میشود.

شرکت دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی
است و برطبق اصول بازارگانی و مقررات این قانون و
اساسنامه مربوط اداره میشود، اساسنامه این شرکت
حضور نمایندگان دولت لایحه تأسیس شرکت راه آهن
زیرزمینی تهران و حومه را مورد رسیدگی قرارداد و
تصویب کمیسیون کشور را در این مورد تأیید و تصویب
کرد.

تبصره ۱ - آئین نامه مربوط به مقررات مالی و
معاملاتی شرکت بصویب مجمع عمومی خواهد رسید و

(بشرح زیر خوانده شد)
گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه
به مجلس شورای ملی
کمیسیون امور خارجه در جلسه روز سه شنبه
۱۳۵۳/۱۱/۸ با حضور آقایان احمد اقبال معاون وزارت
وزارت امور خارجه و هوشگ اربابی معاون وزارت
جنگ لایحه شماره ۴۷۶۳۰ مورخ ۲۷/۷/۱۳۵۳ دولت
راجعت اجازه الحق دولت شاهنشاهی ایران به کنوانسیون
۱۹۴۵/۱۲ اکتبر ۱۹۴۹ ورشو و پروتکل ۲۸ سپتامبر
لاهه و کنوانسیون ۱۸ سپتامبر ۱۹۶۱ گواهی داده است
پروتکل ۸ مارس ۱۹۷۱ گواهی داده است برای شور
اول آن شماره ۱۴۳۹ چاپ گردیده است برای شور
دوم مورد رسیدگی قرارداد و تصویب شور اول را عین
تأیید و تصویب کرد.
اینک گزارش آنرا بشرح زیر تقدیم مجلس شورای
ملی میدارد.

لایحه قانون اجازه الحق دولت شاهنشاهی ایران
به کنوانسیون ۱۲ اکتبر ۱۹۴۹ ورشو و پروتکل
۲۸ سپتامبر ۱۹۶۱ لاہه و کنوانسیون ۱۸ سپتامبر
۱۹۶۱ گواهی داده و پروتکل ۸ مارس ۱۹۷۱ گواهی داده
ماده واحد - کنوانسیون ۱۲ اکتبر ۱۹۴۹ ورشو

مربوط بیکسان کردن برخی از مقررات حمل و نقل
هوایی بین المللی، مشتمل بریک مقدمه و ۴۱ ماده و بک
پروتکل - و.

پروتکل ۲۸ سپتامبر ۱۹۵۵ لاہه - ناظم باصلاح
کنوانسیون مربوط بیکسان کردن برخی از مقررات
حمل و نقل هوایی بین المللی که در تاریخ ۱۲ اکتبر
۱۹۴۹ در ورشو امضاء گردیده است - مشتمل بریک
مقدمه و ۲۷ ماده - و

کنوانسیون ۱۸ سپتامبر ۱۹۶۱ گواهی داده -

مشتمل کنوانسیون ورشو در مورد بیکسان کردن برخی از
مقررات مربوط بحمل و نقل هوایی بین المللی که توسط
شخص دیگری غیر از متصدی حمل و نقل طرف
قرارداد انجام گردیده است، مشتمل بریک مقدمه و ۱۸
ماده - و

گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام
و سازمانهای اداری به مجلس شورای ملی
کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری
در جلسه ۱۳۵۳/۱۱/۵ با حضور نمایندگان دولت لایحه
مربوط به تأسیس شرکت راه آهن زیرزمینی تهران و حومه
را مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کمیسیون کشور را
در این مورد تأیید و تصویب کرد.
اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم
میدارد.

مخبر کمیسیون امور اقتصادی و دارائی در جلسه ۱۳۵۳/۱۱/۵
با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به تأسیس شرکت
راه آهن زیرزمینی تهران و حومه را مورد رسیدگی قرار
داد و تصویب کمیسیون کشور را در این مورد تأیید و تصویب
کرد.
اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم
میدارد.

مخبر کمیسیون امور اقتصادی و دارائی - امان‌الله‌ربیگی
دیس - در ماده واحد نظری نیست؟ (اظهاری
نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
رأی میگیریم بماده واحد و کلیات آخر لایحه
خانه‌ها و آقایانیکه موافقند خواهش میکنیم قیام فرمایند
(اکثر برخاستند) تصویب شد لایحه برای تصویب مجلس
سنایرستاده میشود.

۱۱ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
امور خارجه راجع به اجازه الحق دولت شاهنشاهی
ایران به کنوانسیون ۱۲ اکتبر ۱۹۴۹ ورشو و پروتکل
۲۸ سپتامبر ۱۹۵۵ لاہه و کنوانسیون ۱۸ سپتامبر
۱۹۶۱ گواهی داده و پروتکل ۸ مارس ۱۹۷۱ گواهی داده
ارسال به مجلس سنایر.

دیس - گزارش شور دوم اجازه الحق دولت
شاهنشاهی ایران به کنوانسیون ۱۲ اکتبر ۱۹۴۹ ورشو
و پروتکل ۲۸ سپتامبر ۱۹۵۵ لاہه و کنوانسیون ۱۸ سپتامبر
۱۹۶۱ گواهی داده و پروتکل ۸ مارس ۱۹۷۱ گواهی داده
مطرح است قرائت میشود.

جلسه ۲۰۸

برونکل ۸ مارس ۱۹۷۱ گواتمالا برای اصلاح کتوانسیون مربوط بیکسان کرد برخی از مقررات حمل و نقل هوایی بین المللی امضاء شده در روشنو بتاریخ ۱۲ اکتبر ۱۹۲۹ و اصلاح شده بموجب پرونکل منعقده در شهر لاهه بتاریخ ۲۸ سپتامبر ۱۹۵۵، مشتمل بر یک مقدمه و ۲۶ ماده تصویب کرد.

اینک گزارش شوراول آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون الحق یک ماده بقانون خدمت وظیفه عمومی

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهروش صفوی (مستوفی) گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری مجلس شورای ملی

ماده ۵۳- ماده زیرعنوان ماده ۵۳ مکرر بقانون

خدمت وظیفه عمومی اضافه میشود:

ماده ۵۴- مکرر درصورتیکه افسران سپاهی انقلاب درین انجام خدمت زیر پرچم مرتكب عملی شوند که کمیسیون مشکل از:

- الف- معاون فرمانده نیروی زمینی شاهنشاهی.
- ب- مدیر کل سپاه مربوط.
- ج- دادستان ارشت یا معاون قضائی او.
- د- دادستان دادگاه اداری وزارتخاره مربوط
- ه- رئیس اداره یا مسئول امور انصباطی سپاه مربوط.

اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری- علی احمد خورشید رئیس- در ماده واحد نظری نیست؟ (اظهاری

نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بمادة واحدة و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب مجلس سنا فرستاده میشود.

۱۲- طرح گزارش شوراول کمیسیون دادگستری راجع به الحق یک ماده بقانون خدمت وظیفه عمومی دلیس- گزارش شوراول اول الحق یک ماده بقانون خدمت وظیفه عمومی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شوراول از کمیسیون دادگستری مجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه دوم بهمن ماه ۱۳۵۳ باحضور آقای هنرمند معاون وزارت دادگستری و

جلسه ۲۰۸

مذاکرات مجلس شورای ملی

گزارش شوراول از کمیسیون نظام مجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۱۰/۱۱/۱۳۵۳ باحضور نمایندگان دولت لایحه الحق یک ماده بقانون خدمت وظیفه عمومی را در این ماده تصویب کرد.

اینک گزارش شوراول آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون نظام - علی کمالوند مخبر کمیسیون نظام - علی کمالوند

گزارش شوراول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بقانون

نمایندگان دولت لایحه الحق یک ماده بقانون خدمت وظیفه عمومی را در این ماده تصویب کرد.

اینک گزارش شوراول آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری رضا پیرزاده

گزارش شوراول از کمیسیون کشور

مخبر کمیسیون کشور در جلسه ۱۱/۲/۱۳۵۳ باحضور نمایندگان دولت لایحه الحق یک ماده بقانون خدمت وظیفه عمومی را مطرح و مصوبه کمیسیون دادگستری را در این ماده تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شوراول آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کشور- رضا سجادی

رئیس- کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بهورود درشور ماده واحد رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحدة نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم بکمیسیونهای مربوط ارجاع میگردد.

معظم ریاست و نمایندگان محترم لایحه‌ای تقدیم می‌شود برای اصلاح ماده ۲۰ قانون نوسازی و عمران شهری که براساس آن شهرداری‌ها مکلف خواهند بود هر ساختمانی که در مسیر طرح عمرانی قرار گیرد بهای آن ساختمان را نقدآپردازند استدعا می‌شود برای رسیدگی و تصویب به کمیسیون‌های مربوط فرستاده شود.

دليس - لایحه به کمیسیون‌های مربوط ارجاع می‌شود.

۱۵ - ختم جلسه

دليس - با اجازه خانم‌ها و آقایان این جلسه را ختم می‌کنیم تاریخ و دستور جلسه آینده بعداً به اطلاع همکاران محترم خواهد رسید.

(جلسه در ساعت يازده و پنجاه دقیقه صبح ختم گردید).

رئيس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

۲۷ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری را در این مرور تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

دليس - مخبر کمیسیون نظام - علی کمالوند

دليس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بعورد درشور ماده واحده رأی می‌گیریم خانمها و آقایانی که موافقند خواهش می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شوردم به کمیسیون‌های مربوط ارجاع می‌گردد.

۱۳ - تقدیم لایحه اصلاح ماده ۲۰ قانون نوسازی و عمران شهری بواسیله آقای دکتر بیزدان بناء وزیر مشاور و معاون پارلمانی نخست وزیر

دليس - آقای دکتر بیزدان بناء بفرمائید.

دکتر بیزدان بناء (وزیر مشاور) - با اجازه مقام